

८४ पुराणवर्णनार्थं लिख्यम्

चतुर्भिः श्रीकणैः शिवयुवप्रतिभिः पञ्चभिरधः प्रभिन्नाभिः शंभोर्नवभिरपि मूलप्रकृतिभिः त्रयश्चत्वारिंशदसु
दलकलाबुत्रिवलयं विरेखाभिः सार्धं तच्च भवनकोणाः परितः ॥ १ ॥ विन्दुगर्भत्रिकोणांतु कृत्वा चारुमुखं
रेतः दशारद्वयमन्त्रस्त्राक्षरषोडशोऽशकोणावन् ॥ विरेखात्मकभूमे हवेष्टितं यंत्रमालिखेत् ॥ २ ॥ विन्दुत्रिकोण
वस्तुकोणादशारयुग्मं मन्त्रस्त्रनागदलशोभितषोडशारं ॥ चतुर्वयं च धरणी सदनत्रयं च श्रीचक्रराजमुदितं प
देवतायाः ॥ ३ ॥ चक्रोधारं ॥ ॥ श्रीसिद्धिराजोपाध्यायपुस्तकं ॥

ॐ वं. श्रीगणेशायनमः॥ ॥प्रथमज्ञानकीनाथं दवंडाग्रमधीमता॥ क्रियतमनुयं गंधां पूजयन् वचनं
 १ का॥ अष्टमस्तु विद्यानदं विष्णुपतामन्त्रिकचक्रवली॥ उपासकानां हि गहं गुह्यं पूजयित्वा
 याविसदीकनाति॥ सत्पुत्रमनुष्टुभस्तु वरुलनिवन्धुसुधापिसुविराषेः॥ सर्वोपासकसिद्धिहं गुह्यं चन्द्र
 काजयति॥ कागमस्यापि गंलीनां मार्गं यं कापिमंदधीः॥ कथं विस्मृतं निष्पामि साधकादृष्टं गुह्यं॥ मं
 ग्रं यावदमस्यायमखिलमपिराधादितं न्यासजातं गहं स्त्री० स्यात्किन्तु चयजनमर्त्यगपी० स्यमं ग्रं॥ त
 रुदवत्पूजावनधमथजपस्यापिकल्पाकसंख्या॥ हामद्वयं च तस्याखिलयजनविधिं ह्युमन्त्राधिकार्य
 सौकर्यं प्रवृत्त्यर्थं मद्दं नानादिताध्वं॥ गुणार्कं किं पुनस्तु सप्रमाद्यं यथाजनं॥ स्नानं रं ग्रं तथा चान
 आसनं उपमालिका॥ उपाम्ना तथा कीला॥ नापागुर्वीदिवंदनं॥ रतं शुद्धिस्तथा प्राधप्रतिष्ठा मातृकास्ति

रामः

१

तिः॥ प्राधायामस्तु श्रीपी० न्यासामूलमनास्तु॥ अन्तर्यामिस्तु पूजादीवस्य सैस्वतिः॥ वाक्पूजाच संकपा
 त्युजनश्च पुनस्त्रिया॥ सिद्धपाय उपाद्यातः कुरुनां कवलद्वं॥ रुवः साम्यततः प्राचीकृतं मधुपलद्वं॥ सप्र
 पंचस्य कुरुस्य लक्ष्मीं शुक्लं विधिः॥ हामस्य तर्पणस्यापि मार्जुनस्यापि कीर्त्यते॥ वाक्पूजा नाधनं रं वं अ
 धदं मिहा चरं॥ प्रातः शिवसिंहुक्कुं दिनं ग्रं दिशुं गुं॥ वनाय यतं ग्रं॥ सनरुनाम पूर्वकं॥ नमोस्तु गुन
 वं तस्मात्पिष्टदवस्व नूपिष्टा॥ यस्य वाक्कामुतं हन्ति विषं संसात्रं रं कं॥ गुर्वृक्षा गुर्विष्टं गुर्वं वमहं ध्वनः॥
 गुर्वं च पत्रं वं तस्मादादीतमर्चयत्॥ प्रसन्नं गुगुनो सर्वसिद्धिं रं कामदीप्तिः॥ यथा शिवस्तथा विद्या यथा
 विद्या तथ गुनः॥ गुनस्तद्वर्णितं तत्त्वं तत्कृष्णतत्त्वया एव तत्॥ गुनं संनिहितं यस्तु पूजयद्दग्रतान्नतां॥ सद्गु
 तिमवाप्नोति पूजाच विरुला एव तत्॥ शिवं रं गुनस्तुता गुनं रं न कश्चन॥ अविद्या वा सविद्या वा गुनं

पंच-
२

वृद्धदेवतं ॥ अमार्गस्तुः सुमार्गस्तुः गुणवत्सदागतिः ॥ प्रतियोग्यं गुणं यस्तु माहाद्विप्रतियोग्यं ॥ सैकल्य
काटिनुवकः पच्यत पूर्यधमः ॥ अयान्ममगतागच्छत् गच्छन्ममनूवज्जत ॥ असन्मनस्य न वापि ॥
नतिष्ठदग्रतागुनाः ॥ अनूह्यं प्राप्यतिष्ठत नैव पापमवाप्नुयात् ॥ यत्किञ्चिदन्नपानादि प्रियंद्रव्यं म
नामं ॥ समर्प्य गुणवत्सदास्त्वयं शुभं प्रत्यहं ॥ महान्धका नमन्धस्य यथादित्यः प्रकाशकः ॥ जहान
तिमिनान्धस्य गुणवत्प्रकाशकः ॥ यथासिद्धिर्न सस्य ॥ ताम्रं एव तिकाशं ॥ मंनिभानं गुणवत् ॥ निष्प
ः शिवमया एव ॥ मंनुतद्वताया ॥ तथा मनुपदगुणो ॥ विष्णुकिः सदाकार्यः साहिप्रथमसाध
नं ॥ यस्य दवंच मंनुत गुणो च विष्णुनिष्पत्ता ॥ नववक्त्रिअतएकि रुस्यसिद्धिर्न दूतः ॥ मंगलात्मा द
वताह्या दवता गुणवत्पिषी ॥ तं वा एतान कर्तव्या यदिच्छेदियमात्मनः ॥ तीर्थं मंगुपदं न्यथ

एमः

२

ज्ञावउपकर्मणि ॥ रुलिष्यतीति विश्वासः ॥ एतत्सिद्धिस्तुल्यं ॥ अनूकूलं मनं लब्ध्वा निष्ठावत्
गुणगुणः ॥ एकिप्रदं दानादि विनापास्तिप्रसाधितान् ॥ तत्तुलाकरुला वाप्येपुनश्चर्यां समाल
तत ॥ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि योनश्च नष्ट किंविधिं ॥ विनाशेन न सिद्धिः स्यात्सदावर्षं गतेनपि ॥ कृत
नशेन लतः साधको वांछितं रूलं ॥ पूनश्च नष्टसम्यन्ता मंगुहि रूलदायकः ॥ अतः पूनस्त्रियां क
र्या त्वं प्रविस्त्रिद्रिकां दया ॥ सम्यक्त्रिद्रिकं मंगुस्य नासाधं विअतक्त्रिद्रि ॥ वद्रुमनुवतः पंसः काकथा
शिवनवसः ॥ किं हामेः किं उधेः ॥ किं मंगुन्यासविस्त्रिद्रिः ॥ नहस्यानां हिर्मगार्था यदि न स्यात्पूनस्त्रिया ॥
पूनस्त्रिया हिर्मगार्था प्रभानं वीरुमच्यत ॥ जीवहीना यथा दही सर्वकर्मसूनक्रमः ॥ पूनश्च नष्टहीना
हि गार्था मंगुः प्रकीर्तितः ॥ ॥ आदौ पूनस्त्रियां कर्तुं स्नानं नैयत्य मच्यत ॥ पूनश्च नष्टं नदीतीनं गुहापर्व

मं. चं.
३

तमस्कं ॥ तीर्थप्रदः ॥ सिंधूनां संगमः पावनं वनं ॥ उद्यानानि विचित्राणि विल्वमूलतटं गिरिः ॥ तुलसी
काननैरगच्छं वृषभूयः शिवालये ॥ अश्वत्थामलकीमूलैः ॥ गङ्गाजलमध्वतः ॥ देवतायतनं कुल
समुद्रस्य निजं गृहं ॥ गुह्यं सन्निधानं च विलेकाग्रकुलं तथा ॥ प्रतरस्मादिकं वैवर्तकल्लप्रका
शितं ॥ प्रथमं तमस्कान् माश्रित्य उपमाचरेत् ॥ ततश्च मरुत्तु मन्त्रिष्ये ददाम्यहं ॥ व
दाचात्राग्निशूकानां पुत्रीनां श्रीमतां सतां ॥ सुकुले स्नानजातानि रिक्ताणीं लोचनमनां तुङ्गनां वा
हविष्यान् ॥ गङ्गायावकमववा ॥ पथामूलं कुलं वापि यद्यथापपद्यते ॥ वक्ष्ये पथं तुङ्गशीतमध्व
पथं विवर्ज्यते ॥ दक्षं वक्ष्यामि न विप्रः सध्वपथं महेश्वरः ॥ मधूमां सतथा काले लवनं तेलं भवत्वा ॥
आम्लं पथ्यं पितं वैवर्तकल्लं ॥ कोष्ठिकं गृहं न विमं कलं कुलं पुनं विमं ॥ मसुवं काद्र

रामः

३

वं माषं मधुकंचनकादिकं ॥ गंगूलं कां स्य पात्रे दिवा रजतमवव ॥ नवमादीनि चान्यानि वक्ष्ये त्सा भवा
रुमः ॥ अन्यथा रजतदाया सिद्धिदानिः प्रजायते ॥ उपकर्तुं ध्वयत्कृपे यच्चाकर्णं गृह्यते ॥ मंगुं सा
धयमानसु प्रीतिं ध्वयवमर्चयेत् ॥ द्विसंध्यं वा नमंगुं कवर्तुं उपगते ॥ असने स्वागतं चाद्यं पादमा
चमनीयकं ॥ मधूपर्काचमस्तान् वसना रजतानि च ॥ सुगन्धसमेनाधूपदीपने वदनात् ॥ प्र
योजयद्वर्चनाया मूपचात्रा सुधाठ्ठा ॥ अर्घ्यपाद्याचमनमधूपर्काचमान्यपि ॥ गन्धदद्यानि व
द्यान्ना उपचात्रा दण्डकमात् ॥ गन्धदद्यानि वद्यान्ना पूजापक्षे उपचात्रिका ॥ उपचात्रे र्यथा ॥ किं
देवतामन्त्रं ह्यजतं ॥ मंगुं कफान्नपाणीयैः स्नानाचमनं रजतैः ॥ नृकग्रमस्ति तानि र्पि गत्वा वं
दतस्व गुनी ॥ प्रथमं सुद्धिं गन्धदद्यात् ॥ निरूपने मिहिकं कुर्यात् ॥ तस्यार्जः सांध्रिः सदा ॥

मं. चं.
४

ह्यायाच्चपंचगव्यन. कवला मलकनवा ॥ श्रुतिस्मृतिपूर्वा. धाक मन्त्रैः स्त्रायादनननन ॥ लको विषवन स्त्रा
नमन्यथा दिः सकृत्तथा ॥ अस्त्रातस्यरुलनासि. नवातर्पयतः पितृन् ॥ अन्यानि काम्यकर्मणि तथा ॥
साधुसमागमं ॥ स्त्रीषूद्रपतिरवाप. नासि काश्चि पूराषर्षा ॥ अस्य पूराषर्षा काश्चि. कटिलोपनिवर्द्धय
त ॥ सत्यनापिनराधरा. उपहामा चैनादिषु ॥ वर्द्धय श्रीगवाद्यादि. श्रवर्षानुपदर्शनं ॥ अस्य दंगम्वलप
३. पूषधाममवच ॥ मिथूनतत्कथालाप. रा. जा. षी. पनिवर्द्धयत ॥ अस्त्रागांश्च दि. जानू. शू. दानू. सि
थानेवस्य. ६. ॥ ए. उ. दू. श्र. द. के. स्त्रानमनिवदिता. राजनं ॥ प्रा. सि. हिं. सान. कृ. द्वा. त. पू. न. श्र. न. ष. कृ. दि.
जः ॥ ८. ग. म. श्र. ष. आ. दि. के. त. म. क. ल. यो. वि. धि. व. च. न. त. ॥ वि. रा. य. व. किं. न. हि. व. सु. कि. षि. द्वा. र्ज. प. न. यः. स. ति.
सं. र. व. च. ॥ म. र्. र. व. ती. र्थ. व. हि. वि. श्र. द्वा. त. र्वा. ति. वि. के. प्र. ति. गृ. कृ. ज. प्या. त. ॥ त. प्रा. स. म. र्. क्ता. न. दि. न. वि. श्र.

कर

रामः
४

ज्ञायाचतयावदिनमाग्रहर्ष ॥ ग. क्ता. ति. ना. गा. द. धि. के. न. सि. द्विः. प्र. जा. य. त. क. ल्प. ना. ते. न. म. ष्यः ॥ ॥ उ. क्ता. नि.
म. नि. रि. र्था. ति. ॥ अ. स. ना. नि. ति. ॥ म. य. ॥ स. र्व. सि. द्वा. य. अ. च. र्म. क्ता. न. सि. द्वा. म. ग. जि. न. ॥ व. स्त्रा. स. न. ना. ग. ह.
न. व. ग. उ. श्र. वि. व. र्द्ध. न. ॥ को. ल्प. य. थो. श्रि. क. र्क. र्क. य. का. व. ल. दू. र. व. मा. व. न. ॥ म. रि. चा. न. कृ. श्र. व. र्द्ध. न. क. व. ष. धा.
दि. क. र्म. षि. ॥ ॥ अ. नि. के. श्र. व. ल. प्रा. क. वि. चि. र्ग. स. र्व. क. र्म. स. ॥ स. र. न. ग. उ. च. र्म. स्या. त्मा. न. ल. मा. हि. र्ष. तथा ॥ म.
षी. च. र्म. त. था. च. ॥ र. व. जि. र्ज. व. ष. क. र्म. षि. ॥ वि. द. ध. ज. म्. उ. प्रा. क. र. वे. र. क्ता. च. र्म. ॥ अ. नि. के. ॥ वं. म. स. न. च. दा. वि.
दी. यो. र्श. र्ग. दा. नू. जा. स. न. ॥ ध. न. ष. अ. दू. र. व. स. र. तिः. पा. षा. ल. व्या. धि. स. र. वः ॥ ॥ र. व. स. न. य. ल. हा. निः. प. ल.
व. वि. र. स. र्ग. मः ॥ ॥ ॥ ॥ का. या. म. था. धिः. स्या. द. ग. त्सा. धा. न. ल. ज. यः ॥ ना. दी. क्ति. ता. वि. ल. ज. ग. कृ. श्र. सा. ना.
जि. न. ग. ही ॥ वि. ल. य. ति. व. न. कृ. श्र. व. क्ता. च. नी. च. स्त्रा. त. कः ॥ कृ. श्र. जि. ना. म्. व. ष. धा. र्ज. च. गु. न. र्म. स. र्ग. त. गः ॥

पं. चं
ज

प्रकहर्षदिहर्षवाचगुनीगुलमृक्तिं ॥ स्वस्तिकादिक्रममथविष्णुगुनिनाकूलः ॥ स्वस्तिकं एवकंवी
कंसिद्धं चतिवगुष्टयं ॥ अथप्रमसुमन्यपां प्रसंगदवकीर्तनं ॥ उद्धृष्टान्क्रमल्लेव वक्ष्याम्यपां गुलदधं ॥
जानूवर्तननयं सम्यक् कृत्वा पादतल्ले उर ॥ मरुकायः समासीनः स्वस्तिकं तदूदीनितं ॥ गुल्ले गु
वृषधस्याधः सीवन्पापार्थ्याः क्षिपत ॥ पादार्थपादो गुपाजित्यां दृढं वद्धा सुनिश्चलः ॥ एडासनं ए
वदत सर्वव्याधिविषायहं ॥ प्रकं पादमथेकस्मिन् विन्यस्यानृषिर्लक्षितं ॥ तत्रस्मिंस्तथाचात्रो
वीनासनमूदाहृतं ॥ गुडं निरुधगुल्ल्यायां व्युत्क्रममथसमाहितः ॥ कूर्मासनं एवदत कूर्मवला
नकूर्मकं ॥ गममूर्खं कृकूटं मासूर्यधनः पश्चिमगानकं ॥ मयूरं लाचनं सिद्धं पद्मं सिंहं वासनं ॥
स्वस्तिकं यद्वकं वीर्यं गीत्यागविदाविदः ॥ कृकूटसनवन्धुका दार्ष्ट्यं सर्वधकंधनो ॥ एडाकूर्म

रामः
५

वदज्ञानप्रगदज्ञानकूर्मकं ॥ सव्यदक्षिणगुल्ले गुपृष्ठपादार्थनिवहयत ॥ दक्षिणवतथासर्वं गममूर्खं
गममूर्खासनं ॥ पद्मासनं गुसीयाञ्जानूवर्तननयकनो ॥ निवन्धुहर्मोर्लक्ष्यायां मर्ककृकूटसनं ॥
वामानमूर्त्ताप्यितदकपादं जानावर्हिर्वेष्टितदकयाप्ला ॥ प्रगृह्यतिष्ठत्यनिवर्हिताङ्गः श्रीमत्स्य
न्दनात्थादितमासनं तत ॥ पादंगुष्ठो गुपादायां गृहीत्वा ब्रवणावधि ॥ धनूनाकर्षधं कुर्याद्वनूनास
नमीनितं ॥ प्रसार्य पादोऽनुविदधुनूपो दार्ष्ट्यं पादद्वितयं गृहीत्वा जानूपविन्यस्तललाटदरभा वि
लदिदं पश्चिमगानमाहूः ॥ अवस्तस्यधनां सम्यक् तलायां गुकनदयाः ॥ हस्त्याः कुर्यन्वापि स्था
पयन्नाहि पादार्थ्याः ॥ समून्नताजिनः पादो दधुवेद्यान्निर्लक्षितः ॥ मयूनासनमतकु सर्वत्रागह
नं यत्र ॥ हर्मोस्वमस्तकं स्थाप्य हस्त्याः कुर्यन्तथा ॥ पादोऽखदधुवत्कुर्यान्ननकासनमीनितं ॥

पू. च.
६

मध्यादपनिनिःक्रिय सव्यगुल्फं तथापनि ॥ गुल्फान्ननक्षत्रनिःक्रिया मूकासनमितीति ॥ **प्रतस्त्रिंश**
सर्नप्रादु नन्यवक्रासर्नविदुः ॥ मूकासर्नवदंष्टक प्रादुर्गुफासर्नपत्र ॥ वामां नूपनिदक्रिषश्च
वर्णसंस्क्रायावामनन्था ॥ यामां नूपनियस्त्रिभनविधिनाधत्वाकनात्यां दृढं ॥ मृगुष्टो ददयनिधाय
चिबूकेनासाग्रमालाकयन् ॥ प्रतद्याधिविद्यातकावियमिनां पद्मासर्नयाव्यत ॥ गुल्फो गुर्वृषदास्या
धः सीवन्यापाश्चयाः न्यसन् ॥ दक्षिणसव्यगुल्फश्च दक्षगुल्फश्च सव्यक ॥ हस्तो जान्वास्तु संस्क्राया
स्वांगुलीस्वंप्रसार्यच ॥ व्याह्वकुनित्रीश्च ननासाग्रंगुसमाहितः ॥ सिंहासर्नखदंतत्पूजितं यागिरिः
सदा ॥ उलाननववहूभो भयर्नगुणवासर्न ॥ नवासर्नं भान्निकं चिरविभ्रान्निसाधनी ॥ ऊपमालावि
विधानं च ॥ तदुदास्तुलं तथा ॥ कथयिष्यामि संक्षेपात् ननु निधोहितकाम्यया ॥ नृडादक्षीखपद्माक

रामः

६

पूयं जीवेष्वमोकिर्केः ॥ स्त्राटिकेर्मधिरत्नेश्च हमत्राजतविक्रमेः ॥ कृष्णेः पूर्वादिगैः सर्वैः पर्वतिर्मोहा का
कृत्तेः ॥ गर्दराधननाथाश्च दन्तेनपरिचावक ॥ वैष्णवं तुलसीमाला गजदन्तं गच्छेत् ॥ **प्रियत्रायाजपं नोस्मा**
दुदाकेवकचन्दनैः ॥ महार्णवमयीक्ष्मा नीजं सानस्वगमनो ॥ गरुन्मधिमथमाला द्वाविंशतिनूदीनिता ॥ न
डाक्षेर्विहितामाला ॥ उकिमूकिप्रसाधनी ॥ निर्मिताक्षीखमाला हिर्जनं कीर्तिवयंकृति ॥ यद्माकाः पूष्टिल
क्षीदा ॥ नृकुनाणकनीतथा ॥ पूयं जीवहवाः पूयपुष्पीभान्यवृद्धिदा ॥ मूकाहीनचितामाला सोराग्यं वि
पूलीभिर्य ॥ मृगप्रत्यक्षदासिद्धिं ॥ भान्निकं वाथपूष्टिकं ॥ मूकिश्च नृगतदत्तस्त्राटिकायाकमालिका ॥ सान
स्वतपन्ननागा पूष्यचधनतथा ॥ सोवर्धुनाजगीमाला सर्वानकामानप्रयकृति ॥ सानस्वतप्रवाली
क्ता वल्लभधिकधनागम ॥ पापक्षयकनीकोणी नृडाकादिकूष्माण्डकेः ॥ सर्वैश्च विविचितामालास्यान

पे-चं-
१

कथनार्था ॥ निरुपेयं प्रकृतीत पर्वहिरुधुमालिका ॥ स्थिन्नमनसान्यस्मात् सर्वान्कामान् प्रयच्छति ॥ उवा
च न ॥ श्वदन्तानां मालाप्रोता श्ववालकैः ॥ खनयन्नेन धारणे मन्त्रेण स्नायुतं गुना ॥ ग्रंथिते निर्मिता मा
ला ॥ गुणानां निनीमता ॥ प्रतदन्नेन धारणेः कर्तव्या उपमालिका ॥ सा ध्येयदृष्टेः कर्णेः प्रातयादि
प्रकर्म्मणि ॥ अंगुली उपसंख्यानमकमवमूदा दत्तं ॥ पूर्वे जीवेदं गुणं शतं शिखेः सहस्रकं ॥ प्रवालैर्म
न्त्रितैश्च दण्डमानमुकं स्मृतं ॥ तदवस्था टिकं प्राकं मोकि के लुक् मय्यग ॥ यद्वा कंदलकं स्यात् प्रा
जने काटि नूयग ॥ सोवर्णं द्विगुणं सर्वैः शतगुणं सुधा ॥ कर्णार्था वजूडा के वननगुणितं रुली ॥
श्वतपद्मा दमाला हि न पिश्या दमितं रुली ॥ मातृका वधुसंस्तुता मालया पितृदवगु ॥ शतं वाथ गदद्वेन
सर्वसाधन धारण ॥ यथा शक्तिः कार्यकर्म सिद्धिस्तु नूतनेः ॥ अक्षरुनगतैः सर्व सिद्धि नूका

रामः

१

कृतमुक्ता ॥ माकार्थी पंचविंशत्या धनार्थी शिंघता उपत ॥ पूष्पार्थी सर्प विंशत्या पंचदश्या रिचानक ॥
अग्रा कुलिजपं कुर्यात् सांगुष्ठांगुलि रिज्जयत ॥ अंगुष्ठेन विना कर्म कृतं तदरुली लहत् ॥ कनिष्ठाना
मिकामध्यावचगुर्था गङ्गनीमता ॥ तिस्राः कुल्ये स्थि पर्वः स्युः मध्यमाधिक पर्विका ॥ पर्वद्वयं मध्यमाया
उपकालं विवर्जयत् ॥ प्रवं मर्न विज्ञानीया हा प्रितं वृक्षा स्वयं ॥ अनन्यानामिकामध्या त्र्यदक्षिण
मनूकमात् ॥ गङ्गनी मूलपर्यन्तं उपदण्डस्य पर्वम् ॥ अंगुलीन विर्यं जीत किं प्रितं काचय रुली ॥
अंगुलीनां विद्या गतु किं प्रुष्टवत उपः ॥ अंगुल्यप्रुष्टवत उपः ॥ अङ्गुली मन्त्रं लघन ॥ पर्वसंधिष्य ऊ
पं तत्सर्व निःरुली रवत् ॥ गणना विधि मूल्यं या उपगुप्तमादतः ॥ गृह्णन्ति नाकसायमान्ति यतं
गणयद्दधः ॥ निरुपेयं कर्तव्यं ननु काम्यमवाधनात् ॥ अनूताम विलास महे विन्दुयमात् काक

पंच. वेः॥ कमनकेः साष्टवर्णेः कृपयावर्धुमालया॥ प्रथकं वर्धुयुग्मनुजपाः स्युः किप्रसिद्धिदाः॥ वेप्रिमं
 ८ गजपिनुधामन्यमनुधकिंपनः॥ ॥ अथाताग्रथनवर्धुमालानां मंगवाभितं॥ नृकतुर्कविधया
 दोसाधकाग्रैथयत्स्वयी॥ स्वयश्चमालीग्रथितास्वद्युर्नधार्यतजंदनमित्पनननिषिधतचन्दनम
 निधानातमुगप्रपूष्यनवाक्रमाला॥ कृतनिस्रकियः शुद्धडकधतधूमगुवित्॥ यथाकार्मयथा
 लालादकोष्ठीनीययन्नतः॥ अन्यान्यसमनूपाधिनातिस्त्रुलकानिच॥ कीटादिरिन्द्रानि
 नजीधुनिनवानिर्वे॥ गवैरुपधरिस्तानि प्रकाल्यध्ववत्॥ शुक्लनकं तथा कृष्णं शक्तिवध्वरि
 चायकं॥ सुप्रमंभिसंगन्धरिः कालितमृगनिःक्षिपत्॥ गानंभकिं मातृकाश्च सुप्रवेवमविषय॥ वि
 न्यस्यपूजयेदाष्टैर्इहूयाद्यैवशक्तिः॥ कामकर्मस्थकथ्यदिगुणं जयमाचरेत्॥ एतपूजस

रामः
 ८

दृष्टीकार्या यदासर्प्यकृतिः शुभ॥ तत्सजातीयमकार्दं भनत्वं नाग्रतान्यसत्॥ प्रकेकमधिमध्वतु ब्र
 क्कप्रर्किप्रकल्पयत्॥ उपमालाविधयर्कृततः संस्कारमाचरेत्॥ कानयत्यश्च गयन सञ्जाजातनसर्क
 लेः॥ ॐ सञ्जाजातं प्रपद्यामि सञ्जाजातावेनमः॥ एवदएवदनादि एवदजस्वमां एवदवायनमः॥ ॥
 चन्दनागुनृगीधर्वा मदवनद्यर्षयत्॥ ॐ वामदवायनमाञ्जष्टायनमः वलप्रमथनायनमः सर्व
 त्वादमनायनमः मनात्मनायनमः॥ ॥ धूपयत्तु मद्यावत्॥ ॐ भूयावत्याथद्यात्याद्यावत्तने
 त्यः सर्वतः सर्वसर्वथानमस्तु नृदवृषत्यः॥ ॥ लपयत्तु नृषधनु॥ ॐ तत्पूषाय विद्महे महाद
 वायधीमहि॥ तन्नो नृदः प्रजादयात्॥ मंग्रयत्यश्च मनेवप्रथकं तु॥ गतंगतं॥ ॐ श्रीगणेशः सर्वविद्या
 नामीध्वनः सर्वरुतानां वक्ता प्रियतिवृक्ता॥ प्रियतिवृक्ता गिनामस्तु सदा गिवा॥ मन्त्रश्चमनेव

पू. वे.
२

ततामंग्रमंग्रयत ॥ संस्कारेव ततामाली तस्याधनूत्कापयतः ॥ अर्चिता कमालायां जपन्मातु
कयासुधीः ॥ मातुकावर्णुदयः सर्वमंग्राः प्रजह्मि ॥ अतः सकलमंग्राधजपः कार्या नया मुजा ॥
गुनं संपूष्य तद्वत्ता रुज्जीयात् सर्वसिद्धयः ॥ गयत्रीं गुजपन्कं विरामालं गच्छन्मृतादिकाः ॥ नदीर्कग्रथनं
कापिमंग्रमङ्गलनिवृत्तिं ॥ अष्टविर्त्तस्फुटदनां कनजुष्टेन कायेयत ॥ अंगुष्ठस्फुटमङ्गलाली चालयन्मध्य
माग्रतः ॥ तर्जुन्या न स्पृष्ट्वा तस्य मङ्गिदागधनक्रमः ॥ अङ्गुली मङ्गुली तथा कृष्टौ मध्यमायां जपत्सुधीः ॥ अ
गुष्ठानामिकायां गुजपद्ममकर्मणि ॥ तर्जुन्यङ्गुली स्यात्तद्विदधवाचाटनजपः ॥ कनिष्ठी गुष्ठसंयोगात् जप
नमनधकर्म ॥ अङ्गुली कालधर्मी माली पूजयित्वा गुग्गुलुपयत ॥ गुनं प्रकाशयद्दिद्वान् ननु मंग्रकदाचन ॥ अङ्गु
माली च मूढाश्च गुनानपि न दर्शयत ॥ रतनादसर्वगालाः सिद्धगंधर्वचानधः ॥ हर्षति प्रकटयस्मात्त

रामः
२

प्रि३

स्मादुपैजपत्सुधीः ॥ जीर्णसूत्रं पुनः सूत्रं ग्रथयित्वा धतं जपत् ॥ प्रसादात्पतितं रुक्मा च्छतमश्नरुनेरु
प्रत ॥ तावन्निषिद्धं संपूर्णं त्वानयित्वा यथावितं ॥ जपमाली विधाय त्वं जपत्तद्वत्तमव्यत ॥ ॥ जपस्यादकृता
वृत्तिरुस्य एतान् ब्रवीम्यहं ॥ जपध्वं विधाय त्वं वाविका मानससुखा ॥ आश्रय्यां गुनं जपेत्तद्विधः पत्रिकी
रितः ॥ द्वितीया विधाय त्वं जिह्वा विग्रहप्रदतः ॥ यद्वचनी च स्वनिर्गतेः शब्दे स्पष्टपदा कर्तव्येः ॥ मंग्रमूत्रा नय
दावा सडका वाविका जपः ॥ अनेन ज्ञानं मंग्रमीषदाष्टप्रचानयत ॥ किञ्चित्कुवधया ग्यस्या दूपां गुहसजप
ः स्मृतः ॥ जिह्वा जपः पत्रिकयः कवली जिह्वा वृत्तेः ॥ विधिना यच्च न मंग्रं सडका मानसा जपः ॥ उच्चैर्जपादि विधिः
स्या दूपां गुहसजपः ॥ जिह्वा जपः गतगुहः सहस्रमानसा जपः ॥ मानसः सिद्धिकामेसु पश्चिकामेनूपा
गुहकः ॥ वाविका मानसं चैव प्रणम्य जपं वीरित ॥ ॥ गुरुजपः समः प्राक्का ॥ गुरुगुहसजपः ॥ पूष्या न

४ काजपः ॥ गनेन चानय ४

पू. जं.
१०

अथ तथाम सहस्रगुणमुच्यते ॥ अयं पर्वतपुष्पः ॥ नद्यो लक्ष्मदीनि ॥ काटिदवालथ प्रादुर्जनर्दगिवसं
निष्को ॥ दवतां हजती कृत्वा कृत्वा च दयस्किनी ॥ शिवादीन्धगुर्नत्वा उपनीर्गसमाहितः ॥ धर्मेः धर्मेन विस्म
मद्रुतं न वितं ॥ नन्यूनना धिक्वापि उपकुर्याद्दिनदिन ॥ नैव न्यविधिः प्राका नदिनं व्यतिलययत् ॥ दि
वसातिक्रमा रुषी सिद्धिनाथः प्रजायत ॥ अनन्यमानसः प्रातः कालान्मध्यदिनावधि ॥ उषीर्षकचूकी नरन्ना म
कैर्कैः ॥ गधवृत्तः ॥ अपविग्रकनः शुद्धः पलपन्न उपलक्षित ॥ अप्रावृत्तकनो कृत्वा शिवसा प्रावृत्तापिवा ॥
चिन्ताव्याकुलविष्णावा कुड्मशक्तः स्वयान्वितः ॥ निवासनः शयानावा गच्छन्ति तत्र ववा ॥ तथा यामशिव
स्नानेन उपरि मिना न्न ॥ उपानमृत्पादोवा यानशर्प्या गतापिवा ॥ प्रसार्य न उपस्थादा वृत्तसन्त
ववा ॥ नदूहं एनदिकादि विकलीकृतमानसः ॥ मयसिद्धिमवाप्ताति गस्माद्यत्नपत्रा एवत् ॥ मेकवाता ऊ

रामः
१०

पन्नीर्ग वरुवस्तु कृत्वापिवा ॥ पतितानामपजानी दर्शनं एष खपुत ॥ दूतः ॥ वायुगमनं दूरन उपमस्तु
त ॥ उक्ताया च मयत त्याफी प्राध्यामं षड्भक्तं ॥ कृत्वा सम्यगुपलक्ष्य यदा सूर्यादिदर्शनं ॥ ॥ अथ मूडा
प्रवक्ष्यामि मंग्रतं गुरुगणितां ॥ याति विनचिता रिष्य भादीत मंग्रदवता ॥ अर्चनं उपकालच ध्यानका
म्यवकर्मणि ॥ स्नानं चावाहनं सर्व प्रतिष्ठायाश्च न दूषण ॥ नैव डं च तथा न्यग्रं रुत्कर्म प्रकाशितं ॥
स्नानं मूडा प्रदक्ष्याः स्वस्वतद्वल्लक्षिताः ॥ आवाहनादिका मूडा नवसाधनधामता ॥ तथा षड्भ
मूडाश्च सर्वमंग्रपूजा ऊच्यते ॥ प्रकीर्तार्तिर्मूडा विष्णुनूकामधीषितिः ॥ सर्वत्वक्र गदा यद्गवध
श्रीवत्सकी सुराः ॥ वनमाला तथा स्नान मूडा विल्लाक्षया तथा ॥ बाधमूडा पूनः उगन्माह निकामता ॥ ग
बूजरव्यापना मूडा विष्णुः संगापवर्द्धनी ॥ नानसिंही च वानाही हयग्रीवी धनूस्तथा ॥ बाधमूडा पूनः

पू. चं.
११

पशुजगन्माह्निकामता ॥ काममूडासमाख्याता ॥ निवस्यदण्डमूडिका ॥ लिंगयानि विष्णूलाख्या लमाहा
हिर्मगमिका ॥ खद्याज्ञाचकपालाख्या ॥ उमनः निवशाषदाः ॥ सूर्यस्थेकेवपद्माख्या ॥ सप्तमूडागण
विगुः ॥ दन्तपाष्ठाक्षविघ्न ॥ पशुलङ्ककर्मरूपा ॥ वीजपूजाकयामूडा ॥ विष्णुयाः ॥ किंपूजनं ॥ पाष्ठाक्ष
भावना रिगिरवज्जवर्मधनः ॥ शत्राः ॥ मोक्षलीमूडिका ॥ योगी ॥ मूडाः ॥ शकः ॥ प्रियंकवाः ॥ लक्ष्मीमूडा ॥ चर्चनं लक्ष्मी
ः वाग्वादिन्या ॥ पूजनं ॥ अरुमा लता ॥ आवीक्षा ॥ व्याख्या ॥ पूरकमूडिका ॥ सप्त उक्ता कयामूडा ॥ विष्णुया
पूजनं ॥ सीक्षा ॥ एडावधौ कर्षा ॥ वल्लभा ॥ न्यादमहाकृष्णः ॥ खचवीजयान्याख्या ॥ त्रिखण्डः ॥ पत्रिकीरिताः ॥ क
रुमूडारिषकस्या ॥ पद्ममूडा ॥ गथासनं ॥ कालकलौ प्रथाकया ॥ विघ्नप्रवणकर्मणि ॥ गालिनीचप्रथाकयज
ल ॥ धनकर्मणि ॥ श्रीरामपालार्चनवधू ॥ नृनर्त्तनसिंहिका ॥ वनारुस्यचपूजायां ॥ वनारुस्यप्रदर्श

राम
११

यत् ॥ हयग्रीवार्चनं चैव ॥ हयग्रीवाक्षदण्डयत् ॥ नामार्चनधनवर्द्धामूडपशुलङ्कधार्चनं ॥ पशुनामस्य विष्णु
या ॥ जगन्माहनसंक्रिका ॥ जगन्माहनपूजायां ॥ काममूडागदधर्चनं ॥ वासुदेवाकयाध्यानं ॥ करुमूडागुन
क ॥ सर्वप्रार्थनमूडां ॥ प्रार्थनाख्या प्रथाजयत् ॥ उद्धृष्टानुक्रमादासा ॥ मूच्यत लक्ष्मिनिच ॥ हस्तायां
मंडलिवक्षा ॥ नामिकामूलपर्वणः ॥ अंगुष्ठोनिः ॥ क्षिपत्सयं मूडात्वावाहनीस्मृता ॥ अरुधामखीस्त्रिंश
वंस्यात्स्त्रायनीमूडिकामता ॥ उद्धृष्टाहुमूद्यागु ॥ संध्यात्संनिधायनी ॥ अंतःप्रवर्तितागुष्टीसेवसंवाधनी
ता ॥ उद्धृष्टानमूष्टियुगला ॥ संमुखीकनधीमता ॥ दवर्तागप्रउंगनां ॥ न्यासः ॥ स्यात्सकलीकृतिः ॥ सव्यह
स्तकतामूष्टिर्दीर्घाधामखतर्जनी ॥ मवर्गुनमूडयमरिताग्रामितामता ॥ अरुधामखीमूखा ॥ अष्टकनि
का नामिका पूनः ॥ तथेवतर्जनीमध्या ॥ धनमूडासमीविता ॥ अमृतीकनधीकृया ॥ रुयासाधकसरुमः ॥

पू. चं.
१२

अन्यान्प्रथिताकुष्ठ प्रसावितकनांगुली॥ महामुडयमदिता पनमीकनधावृषे॥ प्रथाऊयदिमामूडाद
वगाचानकर्मणि॥ अंगन्यासस्ययामूडा स्तसालरुधमच्यता॥ मूर्तगुष्टामुडवाहसुगंधावा एवन्म
डाददयणीषिकेच॥ अर्धगुष्टारवत्तुमहिः निखाया कनदंदांगुलयावर्मनिस्युः॥ नानाचमष्टध
तवाहूयमकीगुष्टतर्कन्यदिताधनिसु॥ विष्णुविरकः कथितासुमुडायग्राहणीतर्कनीमध्यमस्तः॥
नयग्रयंगुष्टवदनामा पडुमूडाकथितायथावत्॥ वैष्णवीनांगुमुडाधर्म कथनलक्ष्मणिगु॥ वा
मांगुष्टगुगुक्कदक्षिणनगुमूर्तिना॥ कृताकान्तगतोमूर्ति मंगुष्टगुप्रसावयत्॥ वामांगुल्यसुथान्ति
ष्टः सैयकासप्रसावितः॥ दक्षिणांगुष्टसंस्पृष्टा मूडेवाणीवसंस्कृता॥ हस्तोतुसंमुखोक्तत्वा सैल
ग्नोसप्रसावितो॥ कनिष्ठांगुष्टकोलग्नो मूडवाचकसंस्कृता॥ अन्यान्यासिमुखोहस्तो कत्वागुग्र

रामः
१२

थितांगुली॥ अंगुल्योमध्यमस्य सैलग्नोसप्रसावितः॥ गदामुडयमारयाता विष्णुः सीताषवर्द्धनी॥ हस्तोतु
संमुखोक्तत्वा सन्नतावन्नताहुली॥ तलान्कर्मिलितांगुष्टो कत्वेष्टावदमूडिका॥ अष्टवामकनीगुष्ट लग्नस्य
कनिष्ठिका दक्षिणांगुष्टसैलग्नः तत्कनिष्ठाप्रसावितः॥ तर्कनीमध्यमानामाः किंश्चित्काचवालिताः॥
वमूडाएवदवा सुगुप्ताप्रयसीहवः॥ अन्यान्यपृष्ठकन्या मध्यमानामिकाहुली॥ अंगुष्ठनगुवध्रीयात्
कनिष्ठामूलसंस्थितः॥ तर्कन्योकावयवया मूडाग्रीवत्संस्कृता॥ अनामाष्टसैलग्ना दक्षिणस्यकनिष्ठि
का॥ कनिष्ठयानयावध्वा तर्कन्यादकयातथा॥ वामानामाष्टवध्रीयादकांगुष्टस्यमूलकः॥ अंगुष्ठमध्यम
वाम सैयाअसनलाः पनाः॥ चतुष्पाग्रवसैलग्नः मूडाकोलुरसंस्कृता॥ स्पृष्टात्कंभदिपादानं तर्क
न्यांगुष्टनिष्ठया॥ कनदयनमालावन्मडयंवनमालिका॥ तर्कन्यकुष्ठकोसकावगताददिविन्यस

पू. च.

१३

त॥ वामहस्तां वृजं वाम॥ जानमूर्धनि विन्यस्त॥ हानमूडा एव दवा॥ नामचन्द्रस्य प्रयसी॥ मृगुष्टं वाममूर्धनि
 मितत्रकनाङ्गुष्ठेन प्रवक्ष्यामस्याग्रं पीठयित्वा सुलितेन पिचता वामहस्ती गुलीरिः॥ वक्ष्यागठं हृदि स्थाप
 यतु विमलभीया हनन्मात्रवीजं॥ विल्वारव्यामृष्टिकथं स्फुटमिह कथिता एतापनीया विधिः॥ हस्ते
 गुविमुखोक्तत्वा प्रथयित्वा कनिष्ठिक॥ मिथस्फुटनिकां लिख्य लिख्य वंगुष्ठको तथा॥ मध्यमाना मिकद्वय
 दोषका विवचालयत॥ अष्टागठमूडास्या दक्षिणः संतापवर्द्धनी॥ जानमूर्धकनोक्तत्वा विवकाष्टो म
 मावृत्तो॥ हस्ते पुनर्मिर्लङ्घ्यो कपमानः पूनः पूनः॥ मूर्धविष्टतर्ककुर्यात्॥ ललिहानाश्च जिहिका॥
 नावर्हिही एव दवा॥ मूडागत्प्रीतिवर्द्धनी॥ मृगुष्टायाश्च कन्या नथाक्रम्य कनिष्ठिक॥ अक्षामुखी
 रिः सर्वा रिः मूडयन्तु नर्मता॥ दक्षा पनिकर्तवामं कृत्वा हानमधः सुधीः॥ नामयदिति सीप्राकाम

रुमः

१३

डावानाहर्हि किका॥ दक्षहस्ते चार्द्धमुखं वामहस्तमक्षामुखं॥ मृगुल्यग्रं तु संपूर्णं मूडावानाहर्हि किका॥
 वामहस्तगलं कृत्वा दक्षां गुलीं स्थापयामुखीः॥ संताप्य मध्यमं तासां मन्त्रस्याक्षविक्रयत॥ हयग्रीवप्रियाम्
 डातन्मूर्धनका निधी॥ वामस्य मध्यमाग्रं तु तर्कन्याग्रं निथाजयत॥ मनामिकां कनिष्ठां च तस्यांगुष्ठेन पी
 जयत॥ दक्षिणं चामकं स्फुटं धनमूर्धयमीविता॥ दक्षमूर्धस्फुटं तर्कन्या दीर्घया वाधमूडया॥ तलगतं तु
 कन्या स्फुर्य कुर्यात् अवांगुली॥ संहताः प्रसृताः कुर्यात् मूडयं पण्डुसं किका॥ मूर्धस्फुटं गुष्ठमूर्धदं मूडा
 वेलावमाहनी॥ हस्ते तु संपूर्णोक्तत्वा प्रसृता सुलिको तथा॥ तर्कन्या मध्यमाष्टं मृगुष्टो मध्यमा स्फि
 लो॥ काममूडयमूदिता सर्वदं वप्रियंकनी॥ महादं वप्रियाणांश्च कथं नैलक्ष्मनिच॥ उक्तिं तंददि
 क्षाङ्गुष्ठं वामांगुष्ठेन वधयत॥ वामांगुली दक्षिणा रिः वंगुली रिः वंधयत॥ लिंगमूडयमाख्याता मि

पू. वं.
१४

वसानिधिका निधी ॥ मिथः कनिष्ठिक वच्चा तर्जनी त्यामनामिक ॥ भूनामिकाई संहिष्ट दीर्घमध्यमयान
धः ॥ अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यस्य या निमूडयमीनिता ॥ अंगुष्ठनकनिष्ठां तु वच्चा निष्ठां गुलिग्रयं ॥ प्रसावयद्विष्णु
लाख्या मूडाख्यापनिकीर्लिता ॥ अंगुष्ठतर्जनीयग्रेष्ठं ग्रंथयित्वा दुलिग्रयं ॥ प्रसावयद्वरुमाला मूडयं यनि
कीर्लिता ॥ अधः कृतादकुरुसुः प्रसृतावनमूडिका ॥ उर्ध्वी कृता वामहस्तः प्रसृता एयमूडिका ॥ मिलि
त्वानामिकां गुष्ठं मध्यमाग्रान्निधाय जयत् ॥ निष्ठां दुल्युक्तिं कुर्यात् नमूगमूडयमीनिता ॥ पक्षे दुल्याद
दिष्ठां सु मिलिता अर्धमूनता ॥ खद्यामूडा विख्याता गिवस्यातिप्रियामता ॥ पागवद्वामहस्तं कृ
त्वा ऊवामकं तथा ॥ निधाय क्ति तव कुर्यात् नमूडा कापालिनीमता ॥ मूर्ध्नि निधिली वच्चा व्रीषदू
क्तिं मध्यमां ॥ दक्षिणीं तूर्ध्वमूनस्य कर्णद्वयं प्रचावयत् ॥ उषामूडा उमनका सर्वविघ्नविनाशनी ॥

रामः
१४

तथा गणधमूडा धा मूयतलकृष्णानिगु ॥ उरुनाई मूर्खी मध्या गनलावद्धमूर्धिका ॥ दंतमूडा समाख्याता
सर्वांगमविष्णवदेः ॥ वाममूर्धिका तर्जनीय दकमूर्धिका तर्जनी ॥ संध्या अंगुष्ठाकाग्रयां तर्जनीयं प्रस्वकं
क्षिपत् ॥ उषा पाण्ड्या मूडा विद्वद्भिः यनिकीर्लिता ॥ मूर्ध्नी च मध्यमां कृत्वा तर्जनी मध्यपर्वणि ॥ संध्या अं
कंचयत्किं मूडे पां कुरु संहिका ॥ तर्जनी मध्यमा संधि निर्गता दुष्टमूर्धिका ॥ अरुधामूर्खी दीर्घतूपा
मध्यमा विघ्नमूडिका ॥ पण्डुमूडानिगदिता प्रसिद्धालङ्कृमूडिका ॥ वीजपूनाक्या मूडा प्रसिद्धत्वाद
पादिता ॥ अकं यीनां च मूडा धां कथं नलकृष्णानिगु ॥ पाण्ड्या वनारीति धनूर्ध्वः
समीनिताः ॥ कनिष्ठानामिकां वच्चा स्त्रीगुष्ठे नेवदकतः ॥ निष्ठां गुलीगु प्रसृता संहिष्ट खरुमूडिका ॥ वा
महस्तं तथातिर्यक् कृत्वा चैव प्रसार्य च ॥ अरुधिकां गुलिं कुर्याच्चर्ममूडयमीनिता ॥ मूर्ध्नि कृत्वा गुरुहस्तं

पू. चं.
१५

लां वामस्था पविदक्षिणी ॥ कूर्यान्मूलमूडयं सर्वविघ्नविनाशिनी ॥ मूर्ध्नि कृत्वा गुरुत्वा लां वामस्था प
विदक्षिणी ॥ कृत्वा गिनिसिंया अर्धमूडयमीनिता ॥ चक्रमूडां गथा वधा मधमदप्रसार्य च ॥ कनि
ष्ठिकं गथानीय यदग्र दुष्टकोक्षिपत ॥ लक्ष्मी मूडा पना अक्षा सर्वसंपत्त्यदायिनी ॥ वीणा वादन वद
सो कृत्वा सश्रवणक्षिपतः ॥ वीणा मूडये माख्याता सनस्वत्याः प्रियंकनी ॥ वाममूर्ध्नि स्वादि मखं कृत्वा
प्रसक्तमूद्रिका ॥ दक्षिणी गुष्ठगर्ज्या वगलना कनी गुली ॥ प्रसार्य संहता लाना नृणां व्याख्यानमूद्रि
का ॥ समाख्याता सनस्वत्या अरुणप्रयसीमता ॥ मधिवन्धु स्मिती कृत्वा प्रसगा हुलिकोकनी ॥ कनिष्ठा
दुष्टयगल मिलित्वान्नः प्रसानयत ॥ सफे जिह्वा रव्यमूडयं वैष्णवनप्रियंकनी ॥ कनिष्ठा दुष्टकोक्षको
कनाशविनाशनी ॥ गर्जनी मधमानोमा संहता गुरुनसंक्रिका ॥ मूडे पागलिनी प्राका जीवस्था पविचा

रामः
१५

ता ॥ दक्षिणी गुष्ठपनां गुष्ठ किह्वा हस्तदयनतु ॥ सावका शात्मकमूर्ध्नि कूर्यात्साकं रमूद्रिका ॥ मूर्ध्नि नूड
कृता दुष्टे गर्जनीय गुरुविन्यसत ॥ सर्वजका कनी अक्षा कृतमूडा समीनिता ॥ प्रसगा हुलिको हस्तो मि
थः गिह्वा चर्ममखो ॥ कूर्यात्स्वदयं मूडा प्रार्थनसंक्रिका ॥ अक्षरत्वा अलिमूडा स्या दासुदवारिधव
ता ॥ अंगुष्ठा वृन्तगो कृत्वा मूर्ध्निः सलगतया दयाः ॥ ताववारि मूर्खो कूर्या न्मूडे वाकालकक्षिका ॥ दक्षि
णि विजमूर्ध्नि नीसिका र्पित गर्जनी ॥ मूडा विस्मयसंक्रा स्या दिस्मया वलका निनी ॥ मूर्ध्नि नूड्री कृता दु
ष्टा दक्षिणा नादमूद्रिका ॥ गर्जनी गुष्ठसंयागा दयता विद्रमूद्रिका ॥ अक्षमखवामहस्त उर्द्धा स्यदकह
स्तकं ॥ किह्वा गुली नंगुली रिः स्या अ पविवरुथत ॥ नृणां संहानमूडा स्या दिस्तर्जन विरेमता ॥ वाम
कंधनगंगा का प्रकाशमंगमूद्रिका ॥ नृणां दविप्रवक्षामि मूडाः सर्वार्थसिद्धिदाः ॥ यारि विनयिता

पू. जं.
१०

तारिस्तु संनिर्धये पूर्ण एवम् ॥ पत्रिवर्णक नो स्पृष्टा वीगुष्टोका नयत्समो ॥ भूनामान्नर्गतं कृत्वा तर्कन्यो
काटिलाकृती ॥ कनिष्ठिक निर्युजीत निजस्मान्नमहं ध्वनि ॥ त्रिखलधुर्य समाख्याता त्रिपुत्राद्यानकर्म
वि ॥ मध्यमा मध्यम कृत्वा कनिष्ठ इगुष्टवाधित ॥ तर्कन्योदधुव कृत्वा मध्यमा पर्यनामिक ॥ प्रपात्र
प्रथमा मूडा सर्वसंकीर्णानिधी ॥ प्रगस्या नवमूडाया मध्यमं नलनयदा ॥ क्रियत पनमभानि सर्व
विदावनीतया ॥ मध्यमा तर्कनीत्यीगु कनिष्ठानामिकसम ॥ अंकुशकाव नूपाद्या मध्यम पनमध्वनि ॥
ॐ यमाकर्षणी मूडायेलाकाकर्षका निधी ॥ पूटाकारो कनो कृत्वा तर्कन्यावंकुशकृती ॥ पत्रिवर्णक
नलेव मध्यमतदध्वगत ॥ क्रमध्वय वितनेव कनिष्ठानामिकादयः ॥ सीयाञ्ज निविगः सर्वा अंगुष्ठा
वग्रदधतः ॥ मूडय पनमभानि सर्ववन्धकनीमता ॥ समूखो गुकनो कृत्वा मध्यमा मध्यगनूड ॥

रामः
१०

भूनामिक गुणवत् तद्वहिस्तुर्कनीद्वय ॥ दधुका नोतता दुष्टे मध्यमानखदधलो ॥ मूडेधान्मादिनीना
न्नाकृदिनी सर्वथापिता ॥ मूल्यास्तनामिकायम् मधः कृत्वा कृशकृती ॥ तर्कन्यावधितनेव क्रमध
विनियाजयत् ॥ ॐ यमहांकुशमूडा सर्वकामार्थसाधनी ॥ सर्वदक्षिणदधतु स्वयदधतुद
क्षिण ॥ वाकृत्वा महादवि दधुसोपनिवर्णव ॥ कनिष्ठानामिकदवि यस्कागनक्रमधच ॥ तर्क
नीत्या समाक्रान्त सर्वेर्द्धिमपिमध्यम ॥ अंगुष्ठो गुमहधनि धनलावपिका नयत् ॥ ॐ यसाखच
नीनाम्ना मूडा सर्वरुभा रुमा ॥ पत्रिवर्णक नो स्पृष्टा वद्वचन्दाकृती प्रिय ॥ तर्कन्या दुष्टयुगली य
गपत्कावयत् ॥ मधः कनिष्ठावस्तु मध्यम विनियाजयत् ॥ तथेव कटिलयाञ्ज सर्वधः
स्कादनामिक ॥ वीजमूडयमविना सर्वसिद्धि प्रवर्हिनी ॥ मध्यम कटिल कृत्वा तर्कन्यपनिर्

पू. चं.
११

स्त्रिंशः॥ जनामिकामधगतः तथेवहिकनिष्ठकः॥ सर्वावप्रयंयार्थः अंगुष्ठपनिपीडिता॥ प्रपातु
प्रथमामुद्रायानिमृडयमीत्रिता॥ अतामुद्रामहंभानि नियुनायामथनिताः॥ पूजाकालं प्रयाकृत्वा
यथानक्रमयागतः॥ ॥ पूज्यकृपादिकंगत्वा कुर्याद्भूमिपनिग्रहं॥ तथाश्चमकर्मगुह्यं पूनश्चनध
सिद्धयः॥ मययंगुह्यंरुमिर्मन्त्रायसिद्धयामिति॥ ह्रमःपनिग्रहंरुत्वा पनिमाधश्चसर्वतः॥
नदीपर्वतवृक्षाद्योपनिमाधनखलितं॥ पूनश्चर्यानुवा मानं कविन्मानंनविद्यत॥ ग्रामक्राणमि
तंस्कारं नद्याद्योस्वकृत्वा मितं॥ नगनादावथक्राणं क्राणयग्ममथापिवा॥ आहूनादिविहानार्थ
पावनीरुमिमाक्रमत॥ कीजवृक्षाहवाकीला नस्तुमन्त्ररिमन्त्रितान्॥ निखनद्वहादिगुहागत
षष्ठं च प्रपूजयत्॥ कुर्याच्चकीलितमीत्री नविद्येःपनिहृत्यत॥ कुर्यात्पालादिकंगत्वा पूजयेद्विधि

रामः
११

वरुतः॥ दिग्यतिस्थावर्लिदत्वा ततः कुर्यात्समाश्रयत्॥ कुर्यात्समाश्रित्य कूर्मचक्रं विचिन्तयत्॥
वर्तुलं नवकाष्ठं रूत्वा कूर्मचक्रं विलिखत्॥ स्वयं यग्मक्रमेणैव त्रिंशद्वर्तुलं कृत्वा॥ कादीनवर्तुलं
नूलिखमीति मध्यकृपादिकं यजत॥ कृपाधामादिवर्तुलं यस्मिन्काष्ठस्थितं रवेत्॥ मूर्खं गुरु
मयजानीयाद्भस्मावृणयतः स्त्रिंशो॥ काष्ठौ कदीडरोपादौ दोलिष्ठौ पूज्यमीत्रितं॥ मुखस्कालयत्सिद्धिं क
नस्तुः स्वल्पजीवनः॥ कुर्यात्स्त्रिंशद्वर्तुलं पादस्कालः स्वमाप्नुयात्॥ पूज्यः पीडयत्सन्तु वन्धनोच्चा
टनादिरिः॥ कूर्मचक्रमिति प्राकं मन्त्राणां सिद्धिसाधनं॥ तस्य मूर्खं समाश्रित्य वातातपसुहृदं कर्तुं॥ चतु
र्हस्तचतुर्भुजं रुद्राक्षतम्रवदिकीं॥ चंद्रातपयता काष्ठं तान्त्रेण यत्नं कृतं॥ विविधकामरिलिप्ता
श्च प्राकाशं धारयन्ति॥ निर्मथश्च ततः कुर्यात्तद्वक्तुं दिनं दिनं॥ प्रातः स्नात्वा धर्मयगाभ्यर्च्य

पू. चं.

१८

प्रयत्नाजयत ॥ कृताकृतस्य पापस्य दयार्थं प्रथमं ततः ॥ विप्रान् संप्रार्थयन्त्येकः राजानाकादनादिभिः ॥ वक्रुहि
वैभुह्यादिः संपूज्य गुणमात्मनः ॥ अत्रैतज्जप्यं यथा लुप्यते कृपायः सर्व ॥ अथ प्रातः समुत्थ्य चामा
नूत्राक्षं मूर्ध्नि कं ॥ कृत्वा वक्ष्य क्रियाधीन उपविश्यासनं शुभ ॥ वक्रुन्धुस्त्रितपद्मं सहस्रदलं ॥ श्री
गुरुं पद्ममात्मानं व्याख्या मूडालसत्कर्म ॥ दिनं प्रदिशुर्जं प्रातः स्त्रीयदखिलसिद्धिदं ॥ एवं कृत्वा च तस्या दे
मुरापीयूषधनया ॥ प्रकालितं निजं दहं सस्त्रिभुक्तिरमानसः ॥ स्वीयदत्तकमलं कृत्वा यथावत्स्वयं देव
तां ॥ तत्पुत्रापटलव्याकं दहं स्वीयनिविनय ॥ प्रधम्याहं गृहीत्वा स्य मृष्यादिन्यासपूर्वकं ॥ कृत्वा च द
वतां तीर्थं मावाक्कां कृणु मूडया ॥ अमृगीकृततदीर्थं मूडया धनं संपूज्या ॥ वमित्पुत्रतवीजनं न दय
तुच्छं न क्षयः ॥ तत्कृत्वा च वतामूर्ध्नि कृत्वा गच्छ न दम्यत ॥ तीर्थे निमग्नं विधिद्वान् मनसा मयि मूडयत् ॥

रामः

१८

कृत्वा च मर्षं ह्य उक्ताया च मया वाससी ॥ पवित्राय तता मन्त्री आचम्या द्वादिपुष्टुकं ॥ कृत्वा संध्यादि
कं कर्म मृष्यादिन्यासपूर्वकं ॥ कृत्वा मूलमनूत्वेष्टा विंशतिप्रमितं ततः ॥ वक्रुमानं नमो गृहं तावत्सं
ख्यं प्रतर्पयत् ॥ अरिषिभ्यु गिष्ठा मूर्ध्नि तद्वत्कलधमूडया ॥ तत्पुत्रदवस्य गायत्री उपित्वा पंक्तिं
ख्यया ॥ उंचुषे सूर्य आदिप एषा सुते च रानव ॥ अर्घ्यं दत्वा धमूलेन दक्षिणमन्त्रिगे कुले ॥ आव
न्यादिकं गिनत्वा ततः संकल्पमाचरे ॥ सिद्धिकामाश्च मंगलस्य अर्घ्यं स्वर्गपुत्रतः ॥ दक्षिणं हवनं
होमा दक्षिणं तर्पणं गतः ॥ दक्षिणं मार्जनं तस्मा दक्षिणं विप्रराजनं ॥ पूजयन् न दम्यत मर्वहि कविस्व
प्रागुदयूरवः ॥ कृष्णं कृतजलेनादी संकल्पप्रयत्नस्ततः ॥ कृटीति कटमागत्य पादकालनपूर्वकं ॥
आचम्य विधिना कुर्यात्सामान्यार्घ्यं तु तत्र ॥ अर्घ्यं दत्वा गृहं संध्यादन्तर्गते प्रपूर्य च ॥ तीर्थं म

पू. चं.
१२

पुंश्चवावाक्यं तीर्थसवितु मधुला ॥ तत्तुल्यगंधपुष्पाणि निःक्षिप्य हव उच्चरन् ॥ दर्शयिष्ये नमो दाक्ष सा मा
न्यार्घमिदं देवत ॥ दानमस्तु मूर्तिः प्राक् दानपूजामथाचरेत् ॥ विष्णुं दानार्घ्यं भस्त्रवायां महालक्ष्मीसुतस्व
ती ॥ ततो दक्षिणं भस्त्रवायां विष्णुकर्मणमन्यतः ॥ तथाः पार्श्वगतं गंगाममनपूष्यविरिः ॥ धाताय च विष्णुविष्णुता
नं लोखपद्मनिधीतथा ॥ दहत्यामर्चयदहं प्रतिदानमिति क्रमात् ॥ ततस्तद्वतायास्तु दानाधिपतिं य
ज्जग ॥ विष्णुदानाधिपानन्द सुनंदं च धुर्लक्ष्मीका ॥ प्रचक्षुः प्रवल्गुं चैव प्रवल्गुं च प्रवच ॥ सुदृष्टि
संप्रोक्ताः ॥ एव दानाधिपान् पुनः ॥ नन्दिर्लक्ष्मीमहाकाला गणेश भवृषस्तथा ॥ हं गीतिरिस्तथा स्कीदउमा
चक्षुष्यनस्त्वमी ॥ वक्रतुष्टु चैव दंष्ट्रा महादवा गजाननी ॥ लंबादनाथ विकटा विष्णुना जाकया पवः ॥
धूमवर्धुस्त्विमवेष्टाः ॥ कंयामातनः स्मृताः ॥ बाक्मी माहेश्वरी हरयः कोमानी वैष्णवी तथा ॥ दानाक

रामः
१२

नडाणी चामुष्मस्य मीमता ॥ अस्मीत्यामहालक्ष्मीः प्राक्ता विष्णुस्य मातनः ॥ इन्द्राय माथ वरुणः कृष्ण
नक्षत्राय माता ॥ दानपूजा विष्णुयुक्तं मूलमंग्रं पठन् विष्णु ॥ दिव्यान्त्रिकले माध्या सर्वविघ्नान्निवाचय ॥
निवारुयात्तान्यग्र वज्रं तु सर्वत्र वहि ॥ पाविघ्नान्त्रिकले स्वांगं संकाचयन् भजे ॥ वामं भस्त्रवाय
गन्तव्यः प्रविशेदक्षिणं द्रिष्वा ॥ श्रीकृष्णं महाकाय कल्याणदहनापमः ॥ एव वायनमस्तु य मनूकं दा
तुमर्हसि ॥ एतन्मूर्त्तिं गृहीत्वा तु जपस्तु न विष्णुप्रय ॥ निवीक्ष्य मूलमंग्रं च भवदप्राप्तये वहि ॥ ताडयि
त्वा भवत्सर्ववर्मक्षयकृता शुर्व ॥ चंदनागुग्गुलुधूपधूपदं गन्तव्यः ॥ उक्तं पूजासतश्चक्रे चैलाजिनक
लभर्तु ॥ वदिकार्या प्रविश्य स्या प्राकयत्सलिलेः गुरे ॥ भस्त्रनादिपृथिव्यान्ना सुप्रसूयदवताः ॥ म
नूष्य मृषिभ्यः पृथिव्यास्तु लं मर्त ॥ दवता कर्ममाख्यातः संस्मरेदपि पूर्विकाः ॥ पृथीत्यया धृता लाका

पू.चं. २० दवित्वविष्णुधृता ॥ स्वध्वानयमां एड पविर्गुं कृत्वा सनं ॥ ॐ तिर्मर्गं जयत्पी ॥ १० प्राद्वृत्वा वाप्यदक्षः ॥
स्वस्तिकादि क्रम एव नृकाया विरहद्वयः ॥ निवस्य चाथवा विष्णुः सूर्यस्याग्नेर्गुणानथ ॥ दीपस्य कलि
तस्याथ संनिधानं प्रकल्पय ॥ पीभाग्नेयादिका एष पूर्युर्कं एव तुष्टय ॥ संस्काप्य पूजयत् एष गणेशं च
सनस्वर्गं ॥ दूर्गां कृत्वा विषयं विधिवत्साधकोत्तमः ॥ कृतानां स्कापनं चेत्यनन्तर्यं यनं मर्त ॥ स्काप
यद्विष्णुगणपूजाद्व्यादिचात्मनः ॥ सुवासितां वसं पूर्युं सद्यः कं एष स्मरति ॥ प्रकालनायकनया
१ पात्रं पृष्ठनिवलय ॥ घृतादि कलितान् दीपान् स्कापयत्यत्रितः ८ पुणः ॥ दर्पणं चामर्तं कर्णताल
वृन्दं च पादकं ॥ दृष्ट्वा कलियुगं हत्वा वामदक्षिणार्थयोः ॥ नत्वा पुनर्गणेशं प्रनतः ८ स्वष्टदवर्गा ॥
सुदर्शनस्य मंत्रं च नदीकुर्यात्समं ततः ॥ ॐ सहस्रावर्मास्तु सुदर्शनमनूर्मतः ॥ सृगन्धपूष्पमर्दन

੨੭

रमः
३०

सुनही कृष्णहस्तको ॥ क्षिपद्गुणगणपूर्यः मंथी नानावमडा ॥ ॥ हृत्तुर्द्विगतः कुर्यात्कृत्यकात्राधनाच
त ॥ पादताजान्पर्यन्तं चतुर्मुखसवर्जकं ॥ लयतपीतवर्णं शुभः स्नानं विविक्तयत ॥ जान्वा नानाहिव
डाई निर्दमनलां क्तिता ॥ शुक्लवर्णं स्ववीजनं युक्तं व्ययदपां सुलं ॥ नाहिरः कंठपर्यन्तं त्रिकांशं न कवर्ण
कं ॥ सधकिं स्ववीजनं युक्तं वक्रं सुमधुलं ॥ कक्षं मध्यापर्यन्तं कक्षं वायां सुमधुलं ॥ प्रक्षोभं विन्दुरिः
षष्टिः युक्तं वीजनं विन्दुरिः ॥ मध्याद्वक्त्रं वक्त्रं वक्त्रं सुलं क्तिता ॥ धूम्रवर्णं स्ववीजनं युक्तं व्यय
नर सुलं ॥ एवं मध्यापर्यन्तं स्नानं हृत्तुर्द्विगतः ॥ पृथ्वीमपस्त्रतो वक्रो वक्रिवाथो समीपधं ॥ प्र
विलाप्य तथा काष्ठां भूकां प्रकृतो गतः ॥ अपर्णवक्त्रं नृपानां मायाधकिं पनात्मनि ॥ गतिं समस्तदहा
दि प्रपेक्षं पनमात्मनि ॥ प्रविलाप्य पर्ववक्त्रं नृपसिधत्कियत्कृष्णं ॥ पूननृत्पादयदहं पविर्पनमात्म

प. चं. नः॥ अथ ब्रह्मात्मिका मायामात्रका प्रकृतिः यत्र॥ अजायत उगन्मातुः नाकारेण रसानिलः॥ समीपे दहदह किंचि
 २१ क्रयापसतामही॥ स्वीयमस्यापिरुतयस्य नृपकलवर्नी॥ अथ तावन्नमितीति रावयत्॥ तस्मि
 न्दहयनात्मानं सर्वं सर्वं किं मतं॥ समस्तदवतानूपं सर्वमंगमयं गुरुं॥ अन्मनूयैव दहस्व जीवन्मन
 तिष्ठति॥ अथ पञ्चरात्रनाम्न्याः हतगुह्यिनितीति॥ अथान्यप्रकाशेन हतगुह्यि विधीयते॥ धर्मकंदस
 मर्हतीति स्नाननालसूक्ष्मरनी॥ अथ यथा हृदले चैव पत्रे चैव कर्तुं॥ स्वीयदत्तमर्तुं ध्यायत्यथ वनविकाशि
 र्नी॥ कृत्वा तत्कर्तुं कर्मास्तु प्रदीपकलिकानि र्नी॥ संप्रसावर्तनात्मानं पत्रमात्मनि भाजयत्॥ योगयूक्तनविधि
 ना साहं मयि साधकः॥ तत्रैव सर्वगतत्वानि विलीनानीति चिन्तयत्॥ ततः कृष्णनिर्वाप मलोदिरवसंविता॥
 वक्रहं स्यान्निरुक्तं च स्वर्गस्य युयुययं॥ सुनापानददायूक्तं गुणतत्त्वकटिद्वयं॥ तस्मिन् योगी पदद्वयं
 कृत्वा पदपातकं॥ उपपातकनामानं न कृष्णं विलोचनं॥ खड्गवर्मधनं कृष्णं कृत्वा दक्षिणतः स्मरेत्॥

रामः
 २१

ततः संप्रसावयन् पूनकादिक्रमवत्॥ विधायाद्यसंवाधं वायुवीजनवायुना॥ वक्रिवीजनतनेव संपदहस
 कर्तुं तनी॥ एतस्मिन् प्राधान्येन निर्गतं चिन्तयत् सुधीः॥ ततावमिति वीजनं प्रावयत् सकलं तनी॥ संप्रसावनि
 र्मलदहदवतापासनकर्म॥ अस्मलीनानि तत्त्वानि स्वस्थानं प्रापयत् ततः॥ अस्मान् दद्यात्तानां तानय
 त्यनमात्मनः॥ हंसमयं विधिवदवकं विधीयते॥ हतगुह्यि विहीनं कृत्वा पूजां शिवाय वत्॥ वि
 पनीतद्वलं दद्यादहं पूजयन् यथा॥ हतगुह्यि विधीयते ततावेकापयदसुत्॥ पाशं कृष्णं पूजि
 तीं शक्तिमादौ समुद्रवत्॥ यकानादिसकानानां निर्दूषकलाङ्गितान्॥ तदन्तर्गतं तन्मात्रं वासन
 द्द्वन्द्वसंयुतं॥ तताहं सपनात्मानो ततामृष्यपदं वद॥ प्राधान्यं विवदत्यस्यादिह प्राधान्यतः पत्रं॥ अमृ
 ष्यजीवन् हतः स्तितामृष्यपदं ततः॥ सर्वं त्रिदिवानिमृष्यान् वासनं चैव ततः॥ अथ प्राधान्यपदं प्राधान्यं
 हागपसर्वं विनी॥ तिष्ठत्यग्निवधूष्वर्ध्वं पदं वद॥ पाशं प्राणिप्रयाञ्जनीं प्राणमर्तुं समुद्रवत्॥

पू. चं.
२२

उक्तमिदं सचिदसु विनाष्टाद्यसु देवता ॥ प्रथममिदं धूर्त्वा जं. गकि नूकामधीषितिः ॥ निवावदनकुरु
पादघृष्णादिविन्यसत ॥ अमृतातिपदस्तान् साध्यस्यपदमवब्रत ॥ प्रिक्तं यत्साधुसंस्पर्शकृत्वा मंगमदा
नधीः ॥ प्रप्राधप्रतिष्ठायाः प्रकारः पत्रिकीर्तितः ॥ ततस्तु मातृका न्यासं कुर्यादष्टादिपूर्वकं ॥ अथ
तः कथयिष्यामि मातृका न्यासमूलम् ॥ यत्कृत्वा मंत्रिणः सर्वे देवराजं प्रपदिषुः ॥ मृषिर्वक्त्रा समदिशाम
यर्गं कन्दरीनितं ॥ मनस्वती समाख्याता देवता मातृका लिख्य ॥ हलः स्वराः समाख्याता बीजा निगकयः क
माता ॥ अक्षी वक्रस्वदीर्घा नृ. गर्गैः षड्वर्गकैः क्रमात् ॥ अक्षुष्टाक्षलीषू न्यसं नृ. सुजातिरितिः ॥ अक्षुष्ट
तलयो न्यस्ये कुर्यात्फलप्रयादिकं ॥ दिगस्तु नैवेवधीया क्काटिकादिः समाहितः ॥ हृदयादिषु विन्य
स्य दक्षमंगला सुजातिरितिः ॥ हृदयाय नमाव्यूया क्तिनस्य वक्रिवल्लरा ॥ निखायां वषडित्पूर्कं कव
वायदुमीनिर्ग ॥ नृ. गगयाय वीषदस्या दस्त्याय रुगिति क्रमात् ॥ जातयः षट् क्रमादताः षडरुषनिर्ग

रामः
२२

जयत ॥ अक्षुष्टाक्षनिमनार्पस्य गगनगमनं त्यजत ॥ अक्षुष्टाक्षनिमनार्पस्य स्वनेवाक्षानिकल्पयत ॥ हृदया
यतिगद्यन दस्त्याय वस्य विग्रहः ॥ उच्चातमन सोधेव स्तानं द्विषयं पर्व ॥ निवः श्रद्धा देवताया उन्त
ष्टुत्वारिभयकः ॥ स्वाहृति विषयः सर्वे देवताया समर्पितः ॥ निखाअतिः स्वयं पत्नी वषडिति उच्चात ॥
देवस्य व्यापकत्वं वे. कवचनादिधीयत ॥ हूमवि व्यापकं तजा देवतायाः प्रकाशत ॥ नृ. गगद्यन देवस्य
स्ववशत्वं प्रकाशत ॥ वीषडपितदवाकं मंगलद्यन वावर्ग ॥ अक्षुष्टस्य रुजनिष्ट दाहकं तज उच्चात ॥
हृत्वेव मङ्गमनुर्थ मङ्गन्यासं कनातियः ॥ कनप्रचयात्सार्थः पूज्यगिदलेत्रपि ॥ पञ्चसंघदुष्ट
देविहितवदनदाः पादयूक्क द्विवक्ता दहं रास्वत्कपदी कलितललिकलामिन्दुकन्यावदाता ॥ अ
क्षुष्टं रुविनालिखितवनकनीपीदध्वा पद्मसंस्था मञ्जुकल्यामगुच्छस्तनघननरुर्गगनतीतां नमा

पू. चं.
२३

मि॥ व्यामन्त्रोत्तमनाधुक् कर्षुकमचां दद्वैः सूत्रलक्षणं पात्रानुगतापेक्षवर्गयल्लाधुदि प्रिवर्गक्रमा
ग॥ व्यामाविः सचतुर्दशस्वनविसप्तनसूत्रलक्षिकं किं जलालिखितं स्वर्गप्रतिदलं प्रालव्ववर्गसंकीर्ण
विंवनचसप्तमाधुवयूजाचासासुसंवाहिरं वधुर्कुं गिनसिस्मृतिं विषगदः प्रध्वंसि मृपुः ॥ अग्नस्व
सुधनान्ननामलियूजाकाधीपूत्रं ॥ वृत्तं वधुर्कुं गिनसिस्मृतिं विषगदः प्रध्वंसि मृपुः ॥ गत्पीयूषघनी
हर्तुं नवनीतनिर्गुह्यं ॥ मूलाधनाकिनः पद्मं सूत्रनीविद्युताकृतिः ॥ कलत्पावकर्तृकाग्नभूभृताजः
स्वनूपिणी ॥ मूलाधलेध्वनिं प्रवृद्धागकिंकुली ॥ तयास्यष्टसिन्धुः पद्मादमृतोद्यस्वनूपिणः ॥ निर्ग
गान्मातृकान् वधुः सुषुम्नावर्तनागर्तुः ॥ व्यापयित्वास्मितान् सर्वान्नेवध्वत्वाप्रविन्यसतः ॥ मूर्ध्नि वध्वध्यानि
संकीर्णितान्माधुवधुः सा माधकन्दा विदध्यात् ॥ अकिन्तायेद्दृष्टलेद्दृष्टमनुः ॥ सिद्धार्थस्य निर्विधय

रामः
२३

प्रणवात् ॥ गुन्नात्यनिमवर्नचपानिद्विजहत्यामधुनः सुवधुर्विधी ॥ अमूनाविलयं प्रयागिसम्पक् स्रुदप्याच
नितनवधनेन ॥ सुगुमन्निवन्स्य प्रवधागी गुहसिद्धः पदमास्तिगः स्रुव ॥ अमूनावनितीहवन्धनं यः स
तर्तुसाविताधर्मकर्मनिष्ठः ॥ अमूनावतीहदहृताजं स्रुदप्याचनितनवधनेन ॥ नऊनापितृजाजवेज्य
नीनचमृपुः प्रतिपादिताचरीतिः ॥ अतस्तेवहिवन्धनस्यमनूजः प्राप्तातिगन्धत्कृता दद्यात्सादनिमादि
सिद्धिमगुर्तासं पक्षिमपूर्जिता ॥ आगध्वसप्रतिमपूर्यचमनूतः कालस्यवावन्धनं गद्विष्णुः पवर्मपदश्च स
तर्तुपञ्चमिसूत्रयः ॥ माययापहिरं वक्रं गद्वक्राख्यमातृका ॥ मृगाकाजं स्रुदप्याचमतावक्रस्वनू
पिणी ॥ ध्वत्वेवंविन्यस्रुदस्य दूखकारिद्रमपवः ॥ विषकल्मषजाद्यादि दधानध्वनितद्वधात् ॥ लला
टमुखवृत्तादि प्रीतिशालिषगुयाः ॥ अष्टदन्तालुमाज्ञास्यदाः पत्संध्यग्रकपूर्व ॥ पार्श्वयोः पृष्ठतानां
१ लो. ऊ. न. द. य. ३. १. क. ॥ कर्कश्यं गगुदत्पूर्व पालिपाद १

पू.वं.
२४

यूगगतः॥३०॥नाननयार्थस्य नारकाधुन्यथाक्रमं॥॥कवलांमारुकान्यस्यःकिंरुतःप्रविन्यसुत॥ताना
त्कारिःकलारिसान् विन्यस्य नारकाकृतान्॥तानायावर्धुसंयुक्ता न्यस्यव्यासुनमानिकाः॥तानस्यप
ञ्चरुदयःपञ्चशङ्खधुगःकलाः॥सृष्टिर्मृद्धिःस्मृतिर्मर्मा कानिर्लेख्यीतिःस्तिना॥स्तिनिःसिद्धिनि
तिःप्राकाःकचवर्गकलाःक्रमात्॥भूकानाद्रुक्तास्तनःस्फुचामीकनप्रताः॥प्रताःकनधृताकसु
कचंपकाएयकठिकाः॥ऊनावपालिनीभानिनेध्वनीनतिकामिक॥वनदाह्लादिनीप्रीतिःदीर्घस्युह
तेवर्गजाः॥उकानादिषूष्मात्पनातमालदलसंनिताः॥अलीतिदलचक्रं वाहवःपत्रिकीहिकाः॥ती
द्रुनोडाएयानिडातन्दीरुक्ताधनीक्रिया॥उत्कालीमृत्पनतासुःकथिताःपयवर्गजाः॥नृधमाधुन
त्यनाःजनचन्द्रनिराप्रता॥उद्धरंताएयंगूलं कपालंवाहुरिर्वर्ग॥स्त्रीधनधमादिताविन्दोःपीतास्ते

रामः
२४

नानुसंहिता॥मूनकाचपवर्गस्मृजवाकस्मसन्निताः॥अएयंहनिर्धखर्गदधानावाहुरिर्वर्ग॥निवृत्ति
श्चप्रतिष्ठाच विद्याभानिनननर्ग॥॥भिकादीपिकायेव नविकाभाविकागथा॥सूक्तसूक्तमृताह्लाना
मृताचाप्यायनीगथा॥वापिनीवामनूपास्यादननास्वनेसंरवाः॥सदाजिवनसंजातानादादताःसितन्वि
षः॥पूक्तमुक्तपूक्तकगुहाकपालाग्रत्कनाम्बुजाः॥न्यासगथाऊपदादोषाजःस्वनजाःकलाः॥प्रकपञ्च
सदाख्याताःकलाःसर्वसमृद्धिदाः॥॥सूक्तपद्मीनथार्गुधमथहनिर्धपूक्तकवर्गमालाःटंकंशुर्गकपालं
दलममृगतलसद्वमर्कहंवरुनी॥मूकाविद्युत्पथादसूटिकनवजवावन्धनेःपञ्चवर्गसुधैर्वकाजनप्रा
सकलभक्तिकलीगनतीर्तानमामि॥॥कवलीमारुकान्यस्य विष्णुएकाएवंप्रदि॥स्मनाश्रीमारुका
न्यस्यःकवलादिसंभक्तिर्का॥सधुगुप्राधनस्मायुक्तायादिषुविष्णुवः॥कववनानायधमाधवव

पू. चं.
२३

विन्द विष्णुवः॥ मधुसूदन सीहान्यः स्याद्विष्णुक्रमवामनो॥ श्रीधनश्चरुषीकणः पद्मनाभस्तनः पद्मः॥ दामोद
नोवासुदेवः संकर्षणः गीर्वाणः॥ प्रद्युम्नश्चानिन्दुश्च स्वनाथः मूर्त्यस्तिस्रः॥ पञ्चभक्तकीर्तनी श्रीरव
नीर्गवीहलीगथा॥ मङ्गलीशूलिनीसीहः पाणीस्यादक्षणीपूतः॥ मूकान्दित्तानन्दी नवाननकजिह्वमि
॥ कृष्णः सूर्यसात्वतः स्यात्कीर्तिः शूलानन्दनः॥ रघुनाथविष्णुमूर्तिश्च वेकृष्टः पूनषाहमः॥ वलीवला
नूजावाला वृषघ्नश्च वृषसुधा॥ हंसवनाहाविमला नृसिंहामूर्त्योहली॥ कलवाद्यान्मन्त्रामाश्च क
र्णखगदाधरा॥ कीर्तिः कान्तिस्तुतिः पूष्टिः धृतिः॥ भक्तिक्रियादया॥ मधुसूदनः प्रज्ञावलकालक्ष्मीसनस्र
ती॥ प्रीतिनतिमायाकाः क्रमदस्वननकयः॥ ऊयादूर्गोपरासत्पात्रेषु वाधीविलासिनी॥ विनया
विठयाविष्णुविर्नदास्वनदास्तुतिः॥ मृद्धिः समृद्धिः शुद्धिः स्यात्तुकिर्तुर्द्विर्मतिः॥ रुमा॥ नमामाक्रुदि

रामः
२५

५३

नीकिन्ना वसुदावसुधासुधा॥ पद्मपद्मनाथसुधा संध्याप्रकाशनिष्ठा॥ ममाद्याविद्युतावति कीर्त्याद्याः
सर्वकामदा॥ जगत्प्रियतमाक्षर निषण्णः सस्मिताननाः॥ विद्युद्दामसमानास्यः पद्मजाहयवाहवः॥ ह
स्तैर्विहसन्सिङ्गदाधरखचक्राधिविज्जः पद्मादलो कनककलशमयविद्युदिलासः॥ वामातुर्गहन
मविवला कल्पमाक्षपलाहदकीर्तवपूवनपूतः॥ पशुनीकाकलक्ष्मीः॥ ॥ कवलीमातृकान्यस्य मि
वरकाहवमदि॥ होवोर्गपूर्विकान्यस्य कुंकुमासङ्गकिर्ती॥ सधामुप्राधनकृत्स्नायूकायादिषु
गकमात॥ श्रीकृष्णनन्दमक्षौचमूर्तिपद्ममध्वनः॥ मूर्ध्नीभारानहविष्णुतिथीभक्ताद्युकीहनः॥
मिष्टीभोरोतिकः सआजातश्चानुग्रहश्चनः॥ मूकश्चसहासनः पादभस्वनमूर्त्यः॥ पञ्चक्राधीन
चक्षुषः पञ्चशक्तकलिवाहमा॥ मूर्त्येकतुडः कूर्मकनगाकचतुनाना॥ मूर्त्तेशसर्वसामग्रा सुधाती
गलिदानकी॥ मूर्द्धनानीधनश्चामा कान्तश्चखारिदधुनी॥ स्यनप्रिमीनमप्राश्चलाहितश्चनिखीत

पू. वं.
२९

था॥ कृगल्लोदिनलुगः॥ समहाकालवालिनी॥ उज्ज्वलपिनाकीलः खत्रीलारवावकसुतः॥ २९॥ अथारंगी
लनकलिनिवाः॥ सर्वकसुथा॥ अतनुडासुतानकाधृतगूलकपालकाः॥ पूर्वमुदनीस्यादिनजाः॥ अल्ले
लीतदननन॥ लालादीवर्तुनादीचदीर्घधोधासमीनिता॥ सदीर्घमरवीगमरवीदीर्घजिह्वागथेव
च॥ कूँअदय्यूर्ध्वकेशोचतथाविकृतमूर्यपि॥ कालामरवीगताकूयापञ्चादल्लकामरवीसुता॥ सुधा
मरवीचरगमरव्यजतासुः॥ स्वनशकयः॥ महाकालीसनस्वपोसर्वलकिसमन्वित॥ गोत्रीपेलोचवि
आस्यानगलकिसुतः॥ परन॥ आत्मलकिर्तुतमातातथा लीवादनीमता॥ दाविनीनागत्रीरुयः॥ रविचनीचा
पिमः॥ ३३॥ नृपिधीधनिधीपञ्चात्कादय्यपिपूतना॥ स्याद्दकालीयागित्योऽखिनीगर्जिनीगथा॥
वानुधीवायवीपाकापञ्चादकाविदानिनी॥ तपञ्चसहजालक्षीव्यापिनीमाययान्विता॥ अतनुडाः

रामः
२९

पी० सुः॥ सिंदूरानुधविग्रहाः॥ नकात्मलकपालाया मल्लकतकनाम्वजा॥ वंधूककाश्चननिर्णविनाद
मालापाणीकूलोचवनदीजवाद्ददः॥ विजाधमिन्दसकलैरनघंनिनगमूर्द्धाभिकममनिर्णव
पूनाप्रयामः॥ ॥ कवलंमाकायस्यपूनत्रिक्तंन्यसत्सुधी॥ स्वरूपसर्वतंगार्धतद्वापाधनिवर्हर्ष॥
प्रपञ्च्यार्गवञ्जमिसीविदानन्दसिद्धिर्द॥ प्रववः॥ लकिन्नकापयनमात्मदिभनिकः॥ पञ्चमन्त्रात्मकोमनु
ः॥ सर्वमंगरुत्प्रदः॥ तानगकादिकान्यस्यदजपात्मदिभनिकान्॥ आत्मास्नेविधिवद्वर्षुः॥ इहामीतिवि
यावधः॥ पञ्चरुतमयावर्षुः॥ प्रपञ्चतन्मयविदुः॥ दहापितादृगस्मिन् न्यस्यवर्षुः॥ ननूकमातु॥ त
रुत्कानयूतान्मन्त्रीरुदयात्यनतजसि॥ अर्ववर्षुमयंहामकृत्वादिवतनूधुना॥ प्रजपत्सकलान्मंगानग
प्रसिद्धिमवाप्नुयात्॥ अर्ववर्षुविरदरिन्नमदृढमीसास्मिन्मन्त्रावर्षुः॥ दहंरुतमद्वयसुविमलसर्वग्रवर्हिन्य

पू. चं. २१ ॥ कृत्वा वक्रकृत्वा लभन विमलधीर्ब्रह्मस्वरूपी स्वयं कृत्वा सर्वमनून ऊपदपिय ऊ द्याय कथा नाभयत ॥ ता
नादिपञ्चमनूरिः पवित्रीयमानं मां मेव गम्यमनिर्लज्जकमूलं ॥ सन्वित्समस्तगमनं वनमच्युता ॥ लेखे ४
पनं एतत्तान्द्रसुधा म्वनर्लं ॥ ॥ वक्ष्य कर्षणकांकी वक्रकिपूर्वातनोन्यस ॥ ३ अत्काटिदिवा कनप्रगि
एतत्तुल्यरूपीनस्तनीः वद्वार्धन्दकिनीटका वनसनामप्रीनसं ॥ एता ॥ विप्राश्च कनर्पकजेर्जपव
टीपाणां कृष्णोपसुर्कं दिव्यधाजगदीश्वरीगिनयनापद्मनिषधसुखं ॥ ॥ न्यसकुवीजसंयुक्ता श्री
कामासात् कान्तनो ॥ विद्युद्दामसमप्रर्णहिमगिनिषखेऽथगुर्किर्नजे ४ ॥ पुष्पादधुसमृद्धतामृतघटेनामिं
चमानात्मिकां ॥ विप्राणां कनर्पकजेर्जपवटीपद्मसंयुक्तं ॥ एतद्वत्तसमृद्धतां कवनतां ध्यायद्गत्वा
मिनी ॥ ॥ न्यसस्मनायावपुषि जगन्माहुरनकांक्षया ॥ वालार्ककाटिचिनीसूटिकादमालां कादधुमि

रामः
३१

कृत्वा नित्यं नमस्कृत्य वाचनं विद्यां हस्तकमलेर्दधतीं प्रियं गङ्गां च यत्समस्तजननी नवचन्द्रकूर्जं ॥ ॥ वक्ष्यादि
 ग्रयकामं च यदकदेव एव नमः ॥ श्रीगङ्गा किकामबीजायां यवीववर्षु तनू एतज्ज ॥ अथ यमद्वयं यद्व
 णवा सपाशान् पद्मद्वयं दूषणं नान्नवयस्सकः ॥ अविभुती निजककने ववर्षा क्वार्त्ताः समीहनीं प्रि
 नयनांगवर्धनं चूर्जं ॥ ॥ न्यासमंगीयथ न्यायं यद्विद्वस्य मातरी ॥ अयमंगान् एतद्देवान् यजदक
 मनन्यधीः ॥ दवाहत्वा यजद्देवान् नादवादवमर्चय ॥ अथ माह ॥ गङ्गा सा द्वा दत्ता वक्ष्ये न्यासं दूध ॥ ॥
 गङ्गा विष्णुषकल्याणकान् न्यासान्नान्नान् समाचरेत् ॥ तथा हि वैष्णवगङ्गा गङ्गा सविद्वर्षा ॥ ॥ इति कर्ग
 धिकृता एव तिष्ठन् सकलदेवगमंगुजयादिषु ॥ यवनसंयमनी त्वमूनाचरेत् ॥ यमिह ऊर्ध्वममो मनू मिकृ
 ति ॥ ॥ अथ वा साधकः कुर्यात्सुधावनाससंयमं ॥ इति ॥ गङ्गा देवकर्मणां लोकिनाम्सु संयमं ॥ नवेदि

पू. चं. २८ कंजपक्वः ॥ हिमयस्त्रैवकदाचनः ॥ अजगयात्मकः ॥ पूनर्कं एवचके ॥ वाक्कादापूनर्कावाथा ॥ नूदत्रपूनका
हिमः ॥ संपूर्णकं एवद्याया ॥ द्वावर्धकं एकामतः ॥ हं हिम्यश्चनर्वाथा ॥ नूदनाश्चकोमतः ॥ अजगयाकर्मथेदा
यं वाक्कांषाठमागया ॥ धानयत्पुनिर्गमयी ॥ चतुष्टयष्टागुमागया ॥ संपूर्णामध्वर्गसम्यक् द्वाग्रिणनागुग ॥
ने ॥ नाश्यापिदलयाचेन ॥ चवयतगुनसहस्रम ॥ यनेवसंयुक्तं नूनपुनरुतः ॥ चवयच्चतस्रान्नन ॥ यनेन
वंपूनः ॥ पूनः ॥ यूकं यूकं पिवद्याय ॥ यूकं यूकं अक्षययतः ॥ यूकं यूकं एतदन ॥ भवंसिद्धिमवाप्नुयात् ॥ य
थासिंहागजावाद्या ॥ एवद्यायर्गने ॥ ८८ ॥ गयेवचलितावायु ॥ नयथाहन्दिताधक ॥ प्राणायामनय
कृष्ण ॥ सर्वनागकथाएव ॥ अयुक्तास्यासयागन ॥ सर्वनागसमूहव ॥ हिक्काश्वासश्चकाशश्च ॥ श्विन
८ कर्तुं दिवदना ॥ एवन्निविविधनाग ॥ प्राणायामव्यतिक्रमात् ॥ अतः ॥ अस्तौक मासर्ग ॥ प्राणायाम

रामः
२८

[illegible]

पंच-
२६

नृवक्त्रान्प्रधवांसयूकान् स्वायद्वयेऽसत्त्वनजसुमांसि॥ आत्मादित्रयमात्मवीजसहिगंवाग्निमायां
तिकैः क्रीनात्मानसथाष्टदिक्पवितामध्यवर्गकिर्त्तवः॥ न्यस्वाजी० ममूः रंगविधिवत्कल्लुका मध्यगी
तरुत्कल्पविधानवाधिततर्नसक्षिन्कथद्वामवत्॥ ॥ ततउपास्यमनुस्य न्यासानृष्यादिकांश्चवत्॥
मनुः॥ तथैवाकं प्राप्नोमं गृध्रीमतां॥ अस्यमंगस्यन्यासाः॥ कर्तव्यासिद्धिमिच्छता॥ उपतर्प्यवहे
मार्त्तः॥ सिद्धिमन्त्राः॥ कृतामृषि॥ अंगन्यासादिरिहीना नदास्यनिरुलान्यमी॥ न्यासान्समस्मान्न्य
सराः॥ स्वयंरुः॥ गुलोकमतद्वयमितिर्पस॥ पापानिस्यः॥ प्रसमंप्रयानिः॥ ग्रस्यन्नित्रकांसिपन्नग
निः॥ आद्यावृष्यादिविन्यासः॥ कनारुन्यसननगः॥ ततामंग्राकृत्न्यासः॥ पदन्यासमतः॥ पर्व॥ त
रुत्कल्पविधानाकान् न्यासानन्यान्समाचवत्॥ ततामंग्रपदेर्वर्धुः॥ मीरुकायाः॥ सविन्दूकेः॥ वि

रामः
२६

न्यसमंग्रवित्तम्यकः॥ अमुद्वेनवर्त्तना॥ अथमृष्याकं न्यासः॥ ततामडाप्रदर्शयत्॥ आनीक्यारु
ताविद्यान्तरुत्कल्पोक्तवर्त्तना॥ आनमात्मष्टदवस्यत्वनमनसावृत्तं॥ तदपिद्विविधः॥ प्राकं॥ सगुर्ध
निर्गुर्धतथा॥ सजीववक्त्राष्टवेकः॥ साहस्यामीतिवदनं॥ तदवर्निर्गुर्धआनमिति वक्त्रविद्याविदः॥
आत्मनाददयांशकं॥ कर्तुकाकनान्वितं॥ प्रदूर्लसा मसूर्याग्निमहल्लेनविनाडितं॥ स्वीयष्टद
वतांरुग्धायदागमवाधितं॥ अर्वथाद्वदनं॥ सगुर्धआनमच्यत॥ आत्वाचानर्यजपी० न्यास
मार्त्तधमंग्रवित॥ तस्मिन्पी० स्तितामिष्टदवतामूकविग्रहं॥ आत्वायज्वन्दनाये॥ मीनमेरुजना
निकैः॥ राजनावेसन्वान्॥ वेष्टदर्वसमाचवत्॥ मूलाध्वजगतकृष्णदवताग्निसमूहत्॥ धर्मोध
र्मन्वितग्रासः॥ मूलमंग्रपर्वः॥ सर्व॥ अमूरुहामि स्वाहति प्रत्यकं॥ रुद्रयात्सधीः॥ अहंतासत्येषुन्य

पू. चं. कामक्राभादिकं हविः ॥ सनत्रवप्रवः प्रा ॥ १ ॥ सप्रमत्तप्रुदीनिता ॥ अन्यथापितथेवाक. माननैरुवनैवैषे
 ३० ॥ १ ॥ भूतनिवन्तनिविन्धनमधमानभाहामकावपनिबंधिनि संविदग्ने। कस्मिंश्चिदङ्गमनीचिवि
 कागरुमो विष्णुं शहामिवसुधादिशिवावसाने ॥ आत्ममूलप्रिकाधकं काटि सूर्यायुतप्रह ॥ कथुल्या
 कृतिविदूषं फुनद्वयं समुत्तकं ॥ इदंताप्रयाप्रसंपूर्णं महनापनमामृतं ॥ पनाहंतामथवक्रो शहामि
 निवन्तप्रह ॥ धर्माधर्मसमदीकं आत्माग्नेमनसाग्नेवा ॥ सप्रमत्तावर्त्मनानिर्णयः अकवलिर्हाम्य
 हं ॥ तदनन्ततमआहत्वा उपदिक्कान्नूपत ॥ तं पञ्चसर्वसंपत्तेः देवतायेनिवदधत् ॥ गुक्तातिगुक्ताणा
 पितृत्वं गृहाभास्तत्कृतं जपं सिद्धिर्हवगुमतात स्वगतिं ४ पञ्चमं ध्वनि ॥ १ ॥ सूर्योदयदिवापातोऽ
 वतायांसमर्पय ॥ गतस्त्वदवतानूयाहत्वादिष्टलियत्कृत्वा ॥ १ ॥ सूर्यवमातनयार्गकृत्वादहंपूज

रामः

३०

य ॥ ॥ अथस्त्वदवतानूयाहत्वात्मानं प्रपूजय ॥ चंदनाग्ने ४ पृथक्कृतो विधानकथ्यत ३ धूना ॥ आत्माग्रतश्च
 गुक्तार्धं षड्भुजप्रिकाधकं ॥ सामान्यार्धजलनेव कृत्वा जनिप्रपूजयत ॥ अग्नेयादिषु काष्ठाषु ददा
 अंगचगुह्यं ॥ नृगमल्लदिक्कृतं तस्मिन्मूलनकां लिता ॥ १ ॥ प्रियादिकां प्रतिष्ठाप्य पूजयन्मनना
 मना ॥ समग्निमधुलायति तथादहकलात्मन ॥ नमोस्तु कालितं ह्रीं सर्वं संस्थाप्य पूजयत्सूधी ॥ १ ॥ अ
 मर्कमधुलायत्पमनादिषु कलात्मन ॥ नमः सुखमये मयै मूलान्ममाह कां प ॥ १ ॥ विलासां पूजय
 रुस्मिन्पूजयन्मननामना ॥ ३ ॥ साममधुलायति अष्टायुग्मकलात्मन ॥ नमोर्कमधुलायति मयावाक्का
 द्दहामदया ॥ पूर्वमनुधाविधिवत्संग्रहं वकथ्यत ॥ गंगचयमूनचापिरगजवनि सवस्वति ॥ न
 मदिर्हिक्कावनि जलस्मिन्संनिधिर्कृत्वा ॥ गालिनीं ह्रीं खयामुडां प्रदक्ष्य धनूमदया ॥ १ ॥ अमृती

पू. वं. कनर्धकृत्वा चिन्तय दिष्टदवतां ॥ अंगन्यासनसकली कृत्वा सुधादि (भाद) ॥ कलथन्नगर्मण
 ३१ धनिनी अंखमुद्रया ॥ अवे सुत्यतादीया मुद्रया यानि संकृया ॥ गंधपूष्यादिति सुग्र पूजयदि
 द्यदवतां ॥ अष्टकृत्वा जयतुलं माका असत्य मुद्रया ॥ तज्जुलं प्राकृष्टी पात्र कृत्वा त्मानं प्रिवान
 ग ॥ आत्मतत्वात्मन नमा विद्यातत्वात्मन नमः ॥ शिवतत्वात्मन नमः ॥ अथ तेर्मनुरिति स्थितिः ॥
 प्राश्नपूष्यादिकं चापि मधुले विधिवत्सूधी ॥ ततः संपूजयद्दवं गंधार्थे मूलमूत्रेन ॥ पश्चकृत्वा पुनः
 कुर्यात्पूष्या अलिमनन्यधी ॥ उमारुद्रददाधान पादसुर्वीर्यकक्रमाग ॥ तता धूपादिकं दत्वा वैश्वदे
 वं समाचरेत् ॥ स्वाधित्कानगगकृद्गुणिकारणि समाकृत ॥ मूलमंगं समुच्चार्य तग्राहंतादिकं कुरुन ॥
 हवनानननने विद्वान् मूलमंगं यथाकृषी ॥ ऊष्ण समर्थं कुर्यात्तद्वतादक्षि (ध) कन ॥ ततानुरागृही

रामः
 ३१

त्वावावाक्यपी १० पूजय ॥ अथो लिख अनुनाजं गरुत्कल्याक विग्रहं ॥ कामक्राधादिनि (भा) मनामल
 नियं प्रभात ॥ यन्मिषाद्रवतस्मिन्धवे ४ प्रीतिपूजित ॥ गरुत्कल्याक द्रव्यं धा विलिख अनुमूर्ध्म ॥
 सोवर्धुनाजगता प्र पी १० ह्यप्यष्टु वि ॥ विनायं गृहं च तूजा दवतान प्रसीदति ॥ पी ० न्यास विधा
 नन पी ० संपूष्य पूर्ववत् ॥ पाथार्था च मनार्थ ३ मधूपकार्थ मय्यथा ॥ पागाष्ठा धानयूकानि स्वर्धु
 दित्रचितानि च ॥ स्का प्रयत्नतः ४ स्थानि पूनयं कृत्वा वत्सना ॥ पाथार्थं अमक दूर्वाकु विप्रूकान् ज
 ले स्मृतं ॥ अर्घ्य पूष्या कृतयव कृष्ण गतिलक्षार्घ्ये ॥ गंध दूर्वाजले ४ प्राकं तथा ध्यावमनीयक ॥ जा
 तीरुल ३ क कालं लवङ्ग सजला न्वितं ॥ अर्घ्यं दधि मधु मिष्टं मधूपर्क समीवित ॥ एक स्मिन्
 थवा पात्र पाथादीनि प्रकल्पय ॥ सर्वार्थवानवत्कृता मला वरा वयं दिय ॥ अवमासा अयाग्रा वि

पू. चं. तदुपी० निश्चयच॥ मूलनमूर्ति संकल्प्य **आत्मा** वं यथादितं॥ **आवाक** पूजयत्तु पवित्रानगले॥
 ३२ सह॥ **आल** ग्रामस्त्वावनेच नावाहनविसर्जन॥ **आल** ग्रामगिलादोहि देवे॥ सन्निहिताध्वं॥ दद्यान्नि
 र्जितं तज्जादीपादीपान्ननैतथा॥ **सू** म्नावर्त्तनाक्षवं नासिकार्धनिर्गतं॥ **द**िस्सुमातृकीराजं नित्या
 नन्दगुणाययं॥ **मूल** मर्गं समुच्चयं सीगं सीवाध्वदेवतं॥ **प्र**क्षहीतिचमदसु पादकात्यादयानि स्थ॥
आसनं कल्पयामीद मास्यतां पद्ममूडया॥ **क**ल्पितचासनं विद्या नावाहिन्या समूडया॥ **आ**वाक स्तोत्र
 यन्ताम्यकसुसंस्मृतमनमूडया॥ **प**ञ्चाक्षं सैनिधीकृत्य सैनिधायनमूडया॥ **सै**निधाय नित्राविन्या
 सैमुखीकनमूडया॥ **सै**मुखीकनध्यात्वा तसकालीकृत्य साधकः॥ **स**कलीकनध्यापञ्चादवर्गु
 ० नमूडया॥ **अ**वर्गुं शामृतीकृत्य **मृ**तीकनध्यामूडया॥ **मू**डया पनमीकविष्णो पनमीकृत्य साध

रामः
 ३२

कः॥ **आ**त्मापवानंकुर्वीत मंगवित्त्वागतादिकान॥ **स्वा**गतं कुशलप्रश्नं कृत्वा पूष्या अर्लिं ततः॥ **मू**ला
 नसायूधयादि सर्वात्मन एगवत्प्ररो॥ **ठ**नवेवैष्टेदवस्य नामतादुदीनयत॥ **त**तः पार्थिवदक्या त्य
 यन्तं कल्पयामिच॥ **उ**क्तोतदन्तदयं पाथमं प्रायमीनित॥ **प**ार्थपादां वृजं देद्या दतनमनूनातमः॥
उपधानमिदं पुण्यं ददामि पनमं धनं॥ **गृ**हाथकृपयादव त्वामहं धनं गतः॥ **वृ**त्पदीर्घप्रधम्ये
 वं निवध्य साधकः पुनः॥ **मू**लान्न सायूधयादि नत्यन्तमनूनामना॥ **द**द्यान्पूष्या अर्लिं तस्मै पादा
 न्न साधकात्मनः॥ **प**ाथस्कानत्वेष्टेष्टं नतिस्कानदि० वदत॥ **त**दामंगान्ननैतन निवस्यार्थं निवेदयत॥
ततः पूष्यां अर्लिंदद्यात्पूर्वाक् मनूनासुधी॥ **मूर्ध**न्यं पत्रिपुत्रं विद्यानाचमनं वदत॥ **स्वा**हास्कानस्व
 धीकृत्या दतनाचनं मुखं॥ **पू**नः पूष्या अर्लिंदत्वा त्र्यजदाचमनं पदं॥ **म**ध्वपर्कं प्रयुज्यते तदद्यादद

पु. चं. दयवृधः ॥ पूषा ३३ लिं विधायथ दद्यादाचमनीयं ॥ तनेवमनूनातग दद्यात्पूषा ३३ लिं ॥ पाद
 ३३ कपविधायथ रगवानुत्तनिर्मित ॥ स्नानमधुपमायाहि स्नानार्थं कदिगर्त ॥ पार्थयित्वाप्रयक्त
 स्नानवर्तसूक्ष्मं ॥ अथ रक्षावर्तनं कर्ष्यान्महायाजापंचानयत ॥ क्षीनदध्माथमधुलिखितं धुनाया
 दकंनच ॥ गन्धः कायस्नानं दद्यादाचमनीयकं ॥ कक्षमाङ्गनं वस्तु दद्यात्सूक्ष्मदुलकं ॥
 यक्षसूयं गतादत्वा दद्यादाचमनीयं ॥ पादकपविधायथ रगवानुत्तनिर्मित ॥ अगच्छनिर्मितं वि
 ण्मलकायायमधुपं ॥ पार्थयित्वातथाचक्षुदवतामधुपंनयत ॥ संस्त्रायमधुपंनय दियमात्मान
 लपनेः ॥ अन्येवाहवरेद्विद्योर्नानावत्तसमन्वितेः ॥ अर्लक्ष्मणगोधायत दवतादहनिर्गर्त ॥ पवित्रान
 गधं कृषं चामनादर्शपूर्वकं ॥ पादकायगमान्मधुपंनयत ॥ यागमधुपमायाहि पवित्रानग

रामः
 ३३

लोहसह ॥ पार्थयित्वातथाचनो यागपीठंनयत्सूधी ॥ तथापवध्मगन्धो नूपचानेः समर्चयत ॥ पवित्रा
 गधं स्नान स्वस्वमेषु पवधाय ॥ यक्षुनरिमुखदवाहमस्वतादिषु ॥ प्राच्यादिहनिताहूयापू
 जाहामादिकर्मणि ॥ न्यासक्रमेणमनूनापुष्टिर्मीतकाक्षेत्रे ॥ अथ रुद्रवगन्धो नक्षत्रे ॥ पूनवर्चय ॥
 मूलंमंघ्रंमूत्रार्थं संवाधस्वदवतां ॥ नमस्तदवदवता सर्वतुष्टिकनंयनं ॥ अन्यानिवदिगुंष्टुर्द्विप्रकृतिर्लु
 सृणीतली ॥ कपूनागुनकस्तुनी हिमादिक्वादितंष्टुर्द्विप्रकृतिर्लु ॥ यनमानन्दसोनय पविपूष्टुदिगकर्त ॥ गृहाधपन
 मंगलं कृपयापनमध्वन ॥ अनन्यापिगपूगवा कृष्टं कृष्टनवंष्टुर्द्विप्रकृतिर्लु ॥ गुधवदनसंष्टुर्द्विप्रकृतिर्लु ॥ नानागंधमनाहनं ॥
 आनन्दसोनयपूषं गृहाधपनमध्वन ॥ सानाक्षानद्युगवित्तुलितेर्लु ॥ सुविकीर्णं कपूनाद्येधनपनि
 मलेद्विपमापाशमी ॥ दद्यान्निविनसूत्रमथनायापननाथदाष्टु चक्षुर्गंधादगकसुमकेनवितांवादया

३३

पू. चं.
३४

नः॥वनस्यतिवसादिवागंद्यागन्धमूलमः॥अधयःसर्वदवानां धूपायंप्रतिगृह्यतां॥ॐ धूपप्रकृतीतता
मुकांश्चादिनिर्मितं॥राजनंदिपदं दुर्गन्तं नालपद्माकृतो गुरु॥सानाज्ञावविनिःक्षिप्तं गुणल्वगुनवृद्ध
जे॥निर्यासां कृत्तिरेद्रुमेर्गन्धदिव्येनथादिरे॥अनन्याप्यितं धूपायं गत्यतश्चैनकर्मणि॥वल्गा
कर्पूवगर्हिण्या मर्षिपातिलजनवा॥अनायदर्षयदीपा नृचैः सोनरं गालिनः॥सूपकां महादीप
॥सर्वप्रतिमिनापह॥सवाक्रायननं अति दीपायंप्रतिगृह्यतां॥दीपापि धूपवत्पात्रं पद्माकावविनिर्मि
तं॥प्रतिपात्रं प्रदीपं च वल्गागव्यधृता कया॥अन्यानि वदितं पूजा कालप्रवर्णस्यतः॥अस्यश्चैत्रे ग
स्याहं गृहीत्वाज्ञानि पूजयत॥प्रायः प्रथं तातं प्रां कविद्वान्यथा एव ग॥दवतायाश्चरिमुखमावय
न्नादिकल्पयत॥कणलघनिकाद्यादि दद्यादीनि पूजयत॥नृगमयेदिक्षुचासु मङ्गमये नैमानकै॥

म२

रामः
३४

गुणालसूटिगंश्चम नीलकण्ठनृधर्षिषावनदारयधनिष्ठाः प्रधानतानवक्रियः॥ध्यातव्याविद्वान्
न क्रमवचाकृतदवताः॥कौलयित्वाततः पाणि मादाय समना अर्ति॥अरिष्टसिद्धिभदहि गवध्वाग
तवत्सल॥एकस्मर्पयत्तुर्या साधमावनधर्चनं॥ॐ पूजार्थं क्षिपत्सूर्यं दवतावक्रिसाधक॥पत्या
वृत्तिवृधः कुर्यादिक्रमावनधर्चनं॥पश्चादत्यर्चनीयाः सूर्यः कल्याणावृत्तयः क्रमात्॥ततायजुल्लाकपा
लान् मूलयालिषदान्वितान्॥यथाधीश्वनवर्धुसु पवित्रानासु संयुतान्॥ॐ त्रावक्रियमानका वन
धः पवनाविधुः॥ॐ श्रीगानपत्ते गंधीष्वा अथ उर्ध्वं पितामहः॥उवावतस्तथा मेषा महिषः प्रतसंक्रु
ः॥मकनारका मृगः पश्चात् पुनरावृषत्सुधा॥कूर्महंसः क्रमादप्रां वाहनानि विदुर्वध॥कनकः क
पिलः कृष्णः श्यामलः श्वेतः धूम्रः श्यामलः सितांशुः चित्रकावर्धुता वास्वायाः॥कनकमलविनाजस्वाधुधदिद्य

पू. चं. दहा विविधमधिगद्यसक प्रसूतदृषणायाः॥ दंष्ट्रालिङ्गक रिधदधुकापाधपाधवधुः॥ द्ययगदा
 ३५ विनिर्वाविषयाः॥ अर्धवहिरिर्निजसुलभातमोलियका स्वस्वायुधरयसमयतपाधिषयाः॥ कनक
 नजगतायप्रचम्या नृगहिमनीलजवाप्रवालरासः॥ कमधः॥ तिरुवागुवजपूर्वविविलपनवसुमा
 ल्यरुपा॥ गगः॥ पुष्पाः॥ अर्लिंदत्वा पाञ्चवाचमनीयकं॥ नेवअस्यप्रदानार्थं प्रार्थयदिष्टदवतां॥ सोवर्धुना
 जगतां प्रकांक्षनत्तदिनिर्मितं॥ पात्रनिधायनेवर्धुः मृदुसार्धं स्याचितं॥ अहत्यान्तं सूपभाकादि
 पयचाप्यादिषु स॥ अन्त्यानिवदितं पुद्गमपूपाधिद्वान्नवान्॥ विकानानरुधिर्कोदीर्घं नाना
 वससमन्विता॥ स्वादूपदं विमलं पायसं सगर्भं॥ कदनीयेन साग्रादिदधिद्वयप्रयाचकं॥ सीक
 यपूततः प्राञ्जगानक्षसमनान्यसन्॥ दधित्वाचक्रमूद्रा मरुधजप्रविशया॥ अहिमं गमगीकृत्य

रामः
 ३५

मूडयारधनसंक्रया॥ साक्षायादिपदं चाका निवर्धपदमूचवत॥ पर्यन्तं कल्पयामीति चतुर्कादकमपर्ययत॥
 अथामृतायसुवर्णममीत्याचमयत॥ ग्रसमूडां वामदोष्ठा विकचात्पलसंनितां॥ पुदंशयद्विधेन
 पाषादीनां प्रदंशयत॥ स्पृष्ट्वा त्वनिष्ठापकनिष्ठिकद्वं स्वांगुष्ठमूर्द्धा प्रथमं मूडा॥ तथापत्रातर्जुनिम
 ध्मस्या दनामिका मेधमिकं तृतीया॥ अनामिका तर्जुनिमध्ममास्या रुद्रचतुर्थी सकनिष्ठिका स्ताः॥
 स्यात्पञ्चमी तद्वदिति प्रदिष्टाः प्राणादि मूडा उपमं गयुकाः॥ पाषाया नव्यानां दानसमानास्मावपूर्विकाः॥ च
 तुर्थमनिवधूयुकाः॥ पाषाया कथिता अमी॥ ततानिवधूयुकां प्रधानया कनदय॥ स्पृष्ट्वा ननामिकां निजां
 मनूं उपत्यदंशयत॥ मूलमंगयित्वा स्य संवाधनपूतः सन्॥ सत्यागं सद्य विः सोखं विविधमकहृद
 र्गं॥ निवदयामि हवेत सान्गाय रुपाद्यत॥ ०० तिरुपुष्पाः॥ अर्लिंदत्वा दसुधकलयद्विष्टा॥ वक्षः॥

पू. जं. ३६. श्रेः सवनमहिराः सूपविष्टेः समताः दद्यासि ऊदलयकलयासादर्वी अमानः ॥ नमः श्रीगप्रहसनपनाहास
 यनपंकिराकन ॥ गुकपात्रकनकघटितमण्डपानिष्टदवशा ॥ आत्वेर्विविधविद्वान्वेद्यदवंसमाचनत ॥ दीर्घ
 विस्माविताहर्म चतुर्गुलमूर्च्छितं ॥ दक्षिणस्त्विलंकृत्वा तगोधायकतासनं ॥ संस्कृतपतयेथान्यार्य साध
 कादवताधिया ॥ तगुर्सेपूजगन्धोऽर्चवतां मूर्कविग्रहं ॥ तानव्यादतिहिर्लुत्वा मूलमण्डपमण्डपिता ॥ सर्पिषा
 वातिलेर्वापि एकैर्वापायमनवा ॥ शूद्रयात्साधकः प्रष्टः पश्चविंशतिर्मुखया ॥ पश्चाद्यादतिहिर्लुत्वा गंध
 श्रेः पूनत्रयय ॥ दवतायाः पार्श्वदत्ता वलिंदयादिवक्ष्यः ॥ यत्रोडात्रोडकर्मोऽत्रोडस्काननिवासि
 नः ॥ आगिन्माप्यग्रनृपाश्च गन्धानामभिपाश्वय ॥ विद्वत्तत्तासुथान्यदिग्विदिहसमाश्रिताः ॥ सर्वगं प्री
 तिमनसा प्रतिगृह्णन्तिर्मवर्लि ॥ एषदिहदत्वाच पूनर्गवर्लिहवत ॥ हगानियानीहवसन्ति हरा
 लवर्लिगृहीत्वाविधिवत्प्रयुक्तं ॥ सीतायमासायवर्जगुसर्वः कर्मगुतान्येनमासुतायः ॥ एषदि

रामः
 ३६

कूचिकिनः कनिष्ठनामिका मता ॥ गऊनीमधमानामागिन्यासुऊनीमता ॥ अत्रपालगल्लुगु मध्या
 मान्यग्रस्यकृया ॥ गताद्यतादिसंदीपानपिष्टिकादिविनिर्मितान ॥ यात्रावतगमाकानान्वेदीपानप्रद
 णयत ॥ अदायवादिनाधायनमूर्द्धनीराजयत्युं ॥ अत्रागिकेमितिपाकं चष्ठावादनपूर्वकं ॥ पानी
 यममृतीकृत्वा मूडयाधनसंस्कृया ॥ चून्कोदकममृता पिधानमसिद्धयं ॥ अनेनदवताहस्तदत्वाचा
 त्यविधिं एव ॥ गतसानं गुनेवर्जं ततश्चनेन समुद्रवत ॥ उक्लिष्टं रुद्रदत्वा किञ्चित्स्मर्त्तुं विष्णुधर्म
 त ॥ विष्णुकेनः स्मृताविष्णुः अजह्वरः विवस्वतः ॥ चरेद्युध्वनीतथागकः ॥ शुभः शक्तिरस्यच ॥ ले
 वादवागवपतः श्रीमिउक्लिष्टराजिनः ॥ गद्युषादिगतादत्वा तावूलादिनिवदयत ॥ वन्दनादि
 प्रदीपाद्यैः नृपचारैः समर्चयत ॥ प्रसन्नार्चयमाख्याता सर्वदेवप्रीदनी ॥ ततः शक्ता ऊपंकृत्वा तं

पृ. च. पृ. सर्वसंपदं ॥ यवतादक्षिणहस्त पूर्ववर्षापर्यंतस्थः ॥ सक्तुग्वामनेवाह्ना मपचात्रेः प्रताप्रयत ॥ निहंगं
 ३१ धर्नीरवताये त्रिलाश्रयालोकादक्षिणमूलमंगं ॥ सप्तावृत्त्या संजयत्सर्वतीर्थं ॥ रूगंधां त्रिप्रोश्रु
 यदात्मनां ॥ यवार्चनावलिष्टं च कलिलं शंखमध्वगं ॥ अरुलंगं मनूष्याधो वक्रहर्षावपाहति ॥
 पूष्यादिशिष्टं पवित्रानकल्या दत्वाथ दवं विधिवत्प्रधम्य ॥ स्थापयित्वा नैव समस्तदवयाग्यनसर्व
 स्तुतिमानरुनां ॥ किं किंदूः खंसकलजन निक्षीयते न स्मृतायां काकाकीर्तिः कूलकमलिनिख्या
 प्यते न स्मृतायां ॥ किं किं सोख्यं सूत्रवने नृप प्राप्यते नार्चितायां कंकया गंतव्येन नृचितं विरुमालं वि
 तायां ॥ स्मृता एव एवमर्थं सि पूजिता सिष्ठु रंकवि ॥ सुत्वात्वं वांक्ति गंदवि ददासि कनूधो कन ॥ प
 नमानन्दवाधा द्वि नृपतेजः स्व नृपिणि ॥ त्वदज्ञाना एरु गहाति त्वज्ञानादिनिवर्तते ॥ किं द्विष्टा किम

रामः
 ३१

हासकां मागु मागु नभा स्तुता ॥ सृष्टि स्मि ल्पुपर्स हाव हगु रूत सनातनि ॥ त्वम वासि जगत्पकः गुष्मगीत
 स्व नृपिनी ॥ गुष्मगुया स्मिका सित्वै जगतः कावक्षक्या ॥ अनृगहाय एकानां गृहीत दिव्यविग्रह ॥ एस्म
 स्मभनि एपूजा युक्तस्य पनमध्वनि ॥ त्रहिकामूष्मिकां सिद्धिं दहि विदधं वंदित ॥ तापग्रयपनि म्लान च
 दनं ग्राहि मां प्रहा ॥ नान्यं वदामि नष्टं धामि न चिन्मयामि नान्यं स्मनामि न राजामि न चाश्रयामि ॥ एका त्व
 दीय च नष्टा म्बुजमादयं धमां ग्राहिद विक्रययामयिदहि सिद्धिं ॥ अज्ञानादा प्रमादा दावै कल्या साधक
 स्य च ॥ यन्मूनमति विकवा तत्सर्वं कंगुमहसि ॥ इवाहीनं क्रियाहीनं ध्रुवमंग विवर्जितं ॥ तत्सर्वं कप
 यादवि दमस्व त्वं दयानिध ॥ यन्मया क्रियते कर्म जाग्रत्स्वप्न सुषुप्तिषु ॥ तत्सर्वं गावकी पूजा एवाह
 सेचम प्रहा ॥ यन्मया क्रियते कर्म तन्महत्स्वल्पमववा ॥ तत्सर्वं वज्रगद्वाग्नि कनकमय मेरुलिः ॥ अ

पू.वं. ननदवतां सुत्वा तलुदवस्तुवनवा ॥ पूषा ३ लिंपूनर्द्धत्वा सा ह्यनप्रथमम् नमू ॥ पून ४ प्रदक्षिणीकृत्य तन्मूर्ती
 ३८ मूपसंहरन ॥ पवित्रात्रगर्धसर्व उयसंहानमूडया ॥ कमस्वतिवदन्मूल मर्तुं दवापकं प्रिणः ॥ विधायदवतां
 पञ्चस्वीयदेत्सत्रसीवह ॥ सप्रस्तावर्त्तना पूषमाद्याया द्वासयत्सुधीः ॥ निर्माल्यं मस्तकधार्यं सर्वोत्तम
 नूलयनं ॥ निर्वर्त्तयौपगुञ्जीत तत्वागहक गालिन ॥ गंधधर्मो नसे विष्णु मृष्यादिन्यासपूर्वकं ॥ ध्यात्वा ह
 दवता नृप मात्मानं प्रजपन्मनः ॥ ॥ सुदृष्टन विधिना र किमान्स्तिन्नमानसः ॥ सीखा पूर्णिततः ४ कुर्यात्
 मृष्यादिप्राधसंयमान् ॥ गगाजपदक्षीं हान हामं कुर्यादिनादिन ॥ अथ बालक सीखायां पूर्युयां हाममा
 चन ॥ किंवायस्य जपो यावान् यत्पूर्णा हाममाचन ॥ हामादक्षीं गतः ४ कुर्यात् कुर्याद्विदवतामख ॥ तर्पस्य द
 क्षीं हान मार्जय दात्समूर्धनि ॥ मार्जुनस्य दक्षीं हान कुर्याद्वाक्त्रा धराजनी ॥ ॥ हामाक्षीं जपं कुर्यात्

रामः
 ३८

४ चतुर्गुणा ॥ यथा जपवहामव सीखानाका मनीषिणिः ॥ तथाम
 मसंख्या चतुर्गुणी ॥ पूरुषा चतुर्गुणितां यथा संख्यं दिजातय ॥ द्विजसुदीर्घा गुर्विहया दिजानां सदृशज
 यः ॥ स्वामिन्युक्ता जनः मूडः कंचिगपहुनितां यथा ॥ हामाक्षीं चतुर्गुणीं सीखं सर्वजपन्मनः ॥ यस्मिंश्च
 निगदत्वं जपसंख्या विधीयते ॥ गगं सर्वगुमंगां संख्या वृद्धिर्यगक्रमात् ॥ कल्पाक्षीं चतुर्गुणीं सीखा गुणा
 यां द्विगुणा स्मृता ॥ द्वापत्रिगुणा कुर्यात् कलो संख्यां स्यात् रूपहामयाः ॥ संख्यानां कोणं साहं सहस्रं वाज
 पादिषु ॥ नाना येषां मिदं चाकं प्राप्य मानं पुनस्त्रिया ॥ वतान्यन्यानि पूजायां साधनानि वदन्त्यापि ॥ उ
 त्मानि च मध्यानि न्यूनानि प्रविधानिकेः ॥ स्वस्त्यः समर्थः कुर्यात् उरुमेव साधने ॥ मध्यमाध्यामेव
 व न्यूनान्युनेष्वसाधनेः ॥ आपन्नस्य समर्थेऽपि न्यूनैरेव समाचन ॥ पूजाकर्म विष्णोः प्रदक्षि
 कालान् साननः ॥ यथाक्षीं यथान्यायं यथा लाकावगर्हिणं ॥ पूजां विष्णवेः कर्तुं यानक्षीं क्रिया साध

४ चतुर्गुणा ॥ यथा जपवहामव सीखानाका मनीषिणिः ॥ तथाम

पू. चं.
३२

कः॥ यदि वा क्षुद्रवक्राधिः पूजयेद्विष्टदवतां॥ अथवा दवतामर्गं श्रुत्वा सम्यक् प्रपूजयेत्॥ अथवा मान
सी कुर्यात् दास्य पूजामथापि वा॥ अथवा केवलं पूजां वाच्यं कुर्याद्विचक्षणं॥ अथवा मोक्षं समर्थं दद्या
दर्शनसाधनं॥ तदा तु नापि क्रांतिः कुर्यादर्चनदर्शनं॥ संपूज्ये वंजयेत् कुर्यात्तु मंगलं कवलं जपेत्॥ पूर्वपू
र्वस्य चाक्षका वृत्तं वा रुद्रमाचरेत्॥ यद्यतदन्यथा कुर्यात् रुद्रो निष्टरुलं स्मृतो॥ प्रभुः प्रथमं कल्पेन व
र्तयेत्॥ न सी प्रदायिकं तस्य दुर्मते जायते रुलं॥ ॐ त्रिविक्रयसामर्थ्यं भक्तं प्रकानमाचरेत्॥ नैकं श्रय
स्य विष्टे तस्यो ध्यायति न संभयः॥ पूजयेत् कुर्याद्विष्टं सम्यक्काधकसरुमः॥ तदन्तं महती पूजा कुर्याद्वा
क्रदात्तजनं॥ वक्रुष्टिर्वस्तु रूपाणिः संपूज्य गुणमात्मनः॥ दीनानाथाश्च सीताया मन्त्राः सिद्धिनिमन्त्रिणां
॥ ॥ अथवा न्यप्रकाशेन पूजयेन्नममिष्यत्॥ ग्रहलक्ष्मीस्य चतुर्वा भुविः पूर्वमुपाधितः॥ नञां समूह

त्यस्य यानूक ५

रामः
३२

गमिन्यां नारिमात्रादकस्त्रिताः॥ ग्रहधादिविमाकान् जपन्मर्गं समाहितः॥ जननं नन्दनं लब्धन
कमाक्षामादिकं चरेत्॥ तदन्तं महती पूजा कुर्याद्वा क्रदात्तर्पणं॥ ततो मन्त्रप्रसिद्धार्थं गुणं संपूजयेत्
षयेत्॥ अवश्यं मन्त्र सिद्धिः स्यात्तदवता च प्रसीदति॥ ॥ अथवा न्यप्रकाशार्थं पूजयेन्नममिष्यत्॥ ॥
चतुर्मुखोपनागव स्त्रोत्वा प्रयेतमानसः॥ स्वर्गादिमुक्तिपर्यन्तं जपन्मर्गं समाहितः॥ जपाद्
लब्धं लब्धं हा मं तथा हा मा रुतर्पणं॥ मार्कनं तद्वर्णं लब्धं ततो वा क्रदात्तर्पणं॥ एवं कृत्वा गुणं संपूजयेत्
यत् सिद्धिं नूतना॥ ॥ अथवा निवर्तयेत् गुणं श्रुत्वा प्रतापयेत्॥ तस्याच्चायानसानी स्यात् हृदिकेयू
कनचतसा॥ गुणमूलमिदं सर्वं तस्मान्निर्णयं गुणं यजत॥ पूजयेन्नममिष्यत्॥ मन्त्र सिद्धिं लप्स्य
॥ विष्टयेत् पूजयेत् गुणं संपूजयेत् ततः॥ कल्याणानखिलाकामान् प्रयोगान् विदध्यागव॥ जपता

५०. पितृदायं विनिर्वागमजानतः ॥ मंगः प्रचवतवीर्यं हस्तार्थनपत्राहवत् ॥ अनुरिष्टयथान्यायं यदि मं
 ४०. ज्ञानसिद्धिः ॥ पुनस्तु वत्सजपद्वयं हंससिद्धौ एवं दुर्व ॥ पुनः सानुस्तिता मंगः यदि सिद्धान जायत ॥ उपाया
 सुगुकर्तव्याः सफलकनराविताः ॥ दावर्धवाधनं वक्ष्यं पीठनं ॥ प्रथमं ॥ दहनार्थं क्रमात् कुर्यात् ॥ रतः
 सिद्धौ एवं दुर्व ॥ दावर्धवान्धवीजं ग्रथनं क्रमयागतः ॥ तन्मर्त्यं यं गमालिख्य गिलाकर्प्यं नर्कं कर्मैः ॥ उ
 नीललाचनायांच मर्त्यं संग्रहितं लिखत ॥ कीनाश्च मधुनायानां मध्वर्गं लिखितं क्षिपत ॥ पूजनाद्
 पनाद्यामा दाविताः सिद्धिदाहवत् ॥ दावितापिनसिद्धिः ॥ दाधनं तस्य कानयत ॥ सानस्वेतनवीजं
 न संपूर्णं कुर्यात् ॥ नर्ववृद्धा एवं सिद्धौ नावर्धवैवधीकृत् ॥ आनकचंदनं केशं हनितामदनं नि
 ला ॥ अंगे सुमनुमालिख्य रतं पत्रं सुखं एत ॥ धार्थ्यकं ॥ एवं सिद्धिः पीठनं यस्य कानयत ॥ अथ

एमः
 ४०

नारुनयागन पदानि पत्रिजप्यवे ॥ धार्थ्यगुदवगांतद्वयधनारुनूपिणी ॥ विद्यामादित्यद्वयचन लि
 खित्वा कर्मचंद्रिध ॥ तथा रतनमंगं हामकार्यादिनदिन ॥ पीठितं लूयाविष्टः सिद्धः स्याद
 थयावयत ॥ वालरतीयकं वीजं माअनंतस्य याजयत ॥ गमकीनमधुना लिख्य विद्यायां लीविधान
 यत ॥ पाषाणार्थं एवं सिद्धौ नावर्धवैवधीकृत् ॥ दोषाश्च वायुवीजायां मंगं कुर्याद्विद्वद्भी ॥ न
 याविद्यागलं धार्थ्यं लिखित्वा वटं रस्मना ॥ एषा पितापिनसिद्धिः ॥ दहनीयाग्निवीजतः ॥ अग्ने
 यनगुवीजन मनुस्येकैकमदनं ॥ अथ नमधु उर्ध्वं याजयदाहं कर्मणि ॥ वक्तव्यं कस्यते ल
 न मंगमालिख्य धानयत ॥ कष्टदं गतामनुः सिद्धिः स्यात्कृत्वा दिकी ॥ ॥ अतिशीघ्रं नमस्ते
 यनिवाजकाचार्यं विवर्धन्दाग्रमपादपूषं निष्यदवन्दाग्रमकृतायां पूजयन्नवचन्द्रिकायां पूजा

पू.वं. जपविधानसमाप्तं ॥ ॥ शुभं ॥ सर्वत्र २३५ अक्षरं प्र १५५ कूटुमी सिद्धिना जानन्दायाध्यायन ॥ लि
४१ रिवरां ॥ ॥ शुद्धं वा १ शुद्धं वाममदाधानदीयते ॥ ॥ ॥ ॥

रामः
४१